

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
Husitská teologická fakulta

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2012

Monika HRABOVSKÁ

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
Husitská teologická fakulta

**HUMANITÁRNÍ A VZDĚLÁVACÍ PROJEKTY
V KENI**

**HUMANITARIAN AND EDUCATIONAL PROJECTS
IN KENYA**

Katedra učitelství
Studijní obor: sociální pedagogika
Forma studia: prezenční

Vedoucí práce:

RnDr. Jana Leontovyčová, CSc.

Autor:

Monika Hrabovská

Rok

Praha 2012

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a pramenů. Současně dávám svolení k tomu, aby tato bakalářská práce byla umístěna v Ústřední knihovně UK a používána ke studijním účelům.

V dne

.....
Monika Hrabovská

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucí Bakalářské práce RnDr. Janě Leontovyčové, CSc. a Phd. Phanuelovi Osweto za odborné vedení, pomoc, trpělivost, cenné rady a čas, který mi věnovali při zpracování mé Bakalářské práce.

ANOTACE

Bakalářská práce “ HUMANITÁRNÍ A VZDĚLÁVACÍ PROJEKTY V KENI “ pojednává především o humanitární práci v Keni, což zahrnuje projekty jako adopce na dálku, zdravotní projekty nebo vzdělávací projekty. Vysvětluji zde nejzásadnější informace o humanitární práci v zahraničí a dále v práci uvádím naše 4 známé organizace, jako je ADRA, Humanisti Narovinu, Asante Kenya nebo Afrika Africe. V práci nalezneme i nejčastější výskyty zdravotních a sociálních problémů v Africe. Dále zde uvádím rozhovory se zástupci organizací nebo rodilými Keňany, kteří o této problematice mají větší rozhled a především mnohaleté zkušenosti. Dalším důležitým bodem práce je rozhovor s obyvateli ghetta, kdy jsem se snažila zjistit, co je přivedlo k tomu rozhodnout se odejít do ghetta a jak najít cesty zpět do normálního společenského života.

Annotation

The Bachelor thesis " EDUCATIONAL AND HUMANITARIAN PROJECTS IN KENYA " deals primarily with the humanitarian work in Kenya which includes projects such as distance adoption , health projects or educational projects. I am going to explain the most fundamental information about the humanitarian work abroad and I am going to mention our 4 -known organizations such as ADRA and humanisti Narovinu , Asante Kenya Africa or Africa. In this thesis we can also find the most common health or social problems in a Africa. Then I am going to present interviews with representatives of organizations or native Kenyans , who have greater insight on this issiue and above all many years of experience. Another key issue in this work is with the inhabitants of the ghetto rozhovor when I tried to find out what brought them to decide to leave the ghetto and how to find a way back into a norrmal social life.

Klíčová slova – ADRA, Humanisti Narovinu, Asante Kenya, Afrika Africe

Keywords - – ADRA, Humanisti Narovinu, Asante Kenya, Afrika Africe

Obsah

Úvod	01
Teoretická část	1
1. Charakteristika a formy humanitární pomoci	1
1.1 Druhy a formy pomoci	2
1.2 Sociální práce a její aktivity	4
1.2.1 Budování týmu a sociální marketing	5
1.3 Cílová skupina humanitární pomoci	6
1.4 Rozdíl mezi humanitární pomocí doma a v zahraničí	7
1.4.1 Domácí humanitární pomoc	7
1.4.2 Zahraniční humanitární práce	8
1.5 Dobrovolnická činnost	8
1.6 Streetwork	10
2. Humanitární charta a minimální standardy	12
2.1 Humanitární charta	12
2.2 Principy	14
2.3 Minimální standardy	14
2.4 Etický kodex	15
3. Rozvojové státy ve kterých je pomoc nejvíce poskytována	18
3.1 Problémy v rozvojových zemích	19
3.1.1 Zdravotní a sociální problémy Afriky	20
3.2 Chudoba	22
3.3 Dělení chudoby	24
3.4 HIV/AIDS, malárie a další vážné nakažlivé nemoci	25
3.4.1 Rozvojové cíle tisíciletí (MDGs)	27
Praktická část	29
4. Studie v Keni	29
4.1 Základní charakteristika země	30
4.2 Všeobecné problémy	32
4.2.1 Zdravotní problémy Keni	32
4.3 Specifické problémy v Keni	35
4.3.1 Problémy Keni z pohledu cestovatelů	37
5. Popis institucí a rozbor jejich činností v rámci humanitární práce v zahraničí	42
5.1 Nadace ADRA	42
5.1.1 Projekty ADRY	43
5.2 Humanistické centrum NaRovinu	45
5.2.1 Projekty v Keni	46
5.3 Projekt Afrika Africe	48
5.4 Nadace Lejly Abbasové	52
6. Výzkum	58
6.1 Výzkumna téma humanitární práce v zahraničí	58
6.1.1 Vyhodnocení výzkumu	64
6.2 Výzkum na téma život v ghettu, slumu	65
6.2.1 Rozhovor	66
6.2.2 Vyhodnocení rozhovoru - výzkumu	75
Závěr	79
Seznam odborné literatury	83
Odborné časopisy a materiály	83
Seznam důležitých internetových adres	84
Seznam zkratk	85
Přílohy	86

Úvod

Jako už profesionální sociální pedagog jsem si vědoma toho, jak je vzdělání pro nás pro všechny důležité a také, že je nutná zbraň k lepšímu životu na této Zemi a především v rozvojových zemích. V této práci jsem se především zaměřila na vzdělávací, zdravotnické a humanitární projekty v Keni.

Jelikož jsem ještě doposud neměla příležitost osobně navštívit Keňu, chopila jsem se příležitosti ve Spojených státech Amerických, kde nyní žiji. Může se zdát, že Amerika a Afrika nemá téměř nic společného, ale opak je pravdou. Z 99% místních obyvatel ghetta jsou afro-američané, přistěhovalí z Afriky nebo Jamajky. Život v ghettu je všude stejný a to jak v Africe, Evropě, Indii či Americe. Panují zde stejná pravidla, „silnější přežívá“. Nechala jsem se inspirovat vlastními zkušenostmi z mého pobytu v USA a také životními příběhy lidí, kteří za pomoci druhých měli možnost studovat a splnit si postupně svůj sen a mít lepší život. Jako mým největším vzorem je PhD. Phaniel Osweto, jeho životní příběh je téměř zázrak a díky němu mají teď desítky dětí možnost studovat v Keni střední školu pomocí adopce na dálku nebo navštěvovat denní počítačové centrum. Na začátku práce nesmím opomenout ani humanitární pomoc, která je dle mého názoru ta nejzákladnější a je cestou k dalším projektům. Proto se postupně budu věnovat od humanitární pomoci, po zdravotnickou až po zmiňované vzdělávací projekty.

V této práci jsem si určila 6 cílů: prvním cílem je zjistit jaké podmínky jsou zapotřebí, aby se započnul nový projekt v Keni. Druhým cílem je dovědění se, jak je vnímána práce humanitárních pracovníků v Keni místními obyvateli. Třetím cílem je zmapování hlavních překážek v rámci humanitární pomoci. Čtvrtým cílem je zjištění názoru odborníků, které projekty podle jejich názoru jsou nejvýhodnější pro zkvalitnění života místních obyvatel. Pátým cílem bych chtěla zjistit, jak se člověk může dostat do slumu či ghetta. Šestým, posledním cílem je zjistit jestli a jak je možné se dostat z těžkého života v ghettu až po vystudování univerzity.

Jelikož jsem si určila 6 cílů, tak jsem si návazně na to určila 6 hypotéz, které se mi potvrdí nebo vyvrátí v rámci výzkumu, který jsem dělala za pomoci osobního rozhovoru s odborníky, jako rodilými Keňany nebo českými pracovníky, kteří pracovali v rámci humanitární pomoci v Keni, dále opět osobním rozhovorem s dotazovanými z Nairobského, New Yorkského a Philadelphského ghetta. A jako snad největší vzácností této práce si myslím, je osobní rozhovor a setkání s obětí zemětřesení z Haiti. Jeho osobní příběh mne natolik dojal, že i tuto osobu jsem musela zahrnout do rozhovoru.

Hypotéza č. 1 - Humanitární pomoc v Keni je obecně vnímána kladně, ale s určitým odstupem místních obyvatel. Hypotéza č. 2- Hlavními překážkami v humanitární pomoci v Keni, jsou především finanční náklady. Hypotéza č. 3- Pro kvalitnější způsob života obyvatel v Keni jsou zapotřebí dlouhodobé rozvojové projekty, jako je adopce na dálku. Hypotéza č. 4 - Hlavními podmínkami pro započetí nového humanitárního projektu v Keni jsou: politická situace, nedostatek statků, které přesahují hranici chudoby. Hypotéza č. 5 do ghetta či slumu se člověk může dostat velmi jednoduše, když nemá na výběr. Hypotéza č. 6 největší pravděpodobností, jak se dostat ze života ve slumu či ghettu je především své vlastní pomoc.

V celé práci používám odborných interních dokumentů zapůjčených od humanitární organizace ADRY a Humanistického centra, dále výroční zprávy z projektu Afrika Africe a také stažené dokumenty z nadace Asante Kenya. Na veškerá stažená a uveřejněná data z nadací jsem dostala svolení, že mohu uveřejnit tyto interní informace do své práce. Dále jsem čerpala informace z odborných časopisů jako je Lidé a Země, odborných článků z novin, v práci jsem použila i zahraniční literaturu. Dále jisté informace, které mi byly poskytovány, v rámci rozhovoru jsem také použila do práce. Jelikož toto téma je velmi specifické a rozsáhlé nebyla jsem schopna najít dostatek odborné literatury v českém jazyce, která by se přímo věnovala humanitární práci v Keni, proto jsem se rozhodla spolupracovat s webovými stránkami, kdy jsem použila určitou část informací z webových stránek, aby nedošlo ke zkreslení informací. Čerpala jsem především ze stránek ADRY a Humanistického centra, také nadace Lejly Abbassové ASANTE Kenya a výroční zprávy projektu AFA, kde jsou popsány všechny jejich činnosti a především rozvojové projekty v Keni. Podle mého názoru je to sice netradiční, ale myslím si, že je podstatné nemít zkreslené nebo snad nepřesné, nepravdivé informace o práci a projektech v Keni a proto jsem volila i tuto cestu. Dalším podle mne velmi kvalitně zpracovaným informačním materiálem byla Humanitární charta a Minimální standardy pro humanitární pomoc, kde jsem se dočetla a návazně na to použila velmi cenné informace do Bakalářské práce. Avšak jako nejcennější informace pokládám ty, které jsem měla možnost vidět a slyšet na vlastní oči při neočekávané návštěvě ghetta.

Dále bych neměla opomenout to, že jsem měla možnost nahlédnout do dle mého názoru opravdu unikátní Dizertační práce Viktora Korčeka, který se osobně věnuje problematice v Keni a má mnohaleté zkušenosti. A proto jsem se rozhodla použít i jeho vlastní názory a informace z jeho Dizertační práce, která je pro mne naprosto velkým pomocníkem.

V teoretické části se z většiny věnuji obecné charakteristice pomoci, a to nejen v Keni. V první části se věnuji především obecné charakteristice humanitární pomoci, její druhy a formy, poté cílové skupiny, pro které je pomoc určena a také státy ve kterých se nejvíce humani-

tární pomoc aplikuje v rámci dlouhodobých rozvojových projektů nebo krátkodobých projektů. A to z jednoho hlavního důvodu, dle mého názoru humanitární pomoc je základ všeho, proto jsem se rozhodla uvést alespoň základní informace. Uvádím základní stručné informace pro lepší orientaci a přehled. Za podstatnou informační část považuji Humanitární chartu a Minimální standardy pro humanitární pomoc, Etický kodex, kterým se řídí Červený kříž a Červený půlměsíc a také další nevládní organizace. Jako další důležitou informaci uvádím možnosti sociálního pedagoga v rámci humanitární pomoci a to jako dobrovolnická činnost anebo streetwork. V druhé části teorie se věnuji specifitějším hlavním problémům zemí třetího světa, podle humanitárních organizací, jako je chudoba, HIV a další nakažlivé smrtelné nemoci.

V praktické části věnuji hlavní pozornost tématu: Studie v Keni. Píšu zde opět základní informace o zemi, její hlavní problémy a příčiny, proč se zde poskytuje humanitární pomoc jako rozvojové projekty. Zásadním bodem jsou projekty od našich dle mého názoru 3 největších a nejméně úspěšných humanitárních organizací věnujících se práci v Keni, a také jedním začínajícím projektem, který je podle mne má dobrou budoucnost, pokud se nadále na něm bude řádně pracovat.

Závěrem praktické části je výzkum, kdy jsem se osobně setkala se zástupci organizací ADRY a Humanistů a také rodilými Keňany, kteří mají samozřejmě největší osobní zkušenost s životem v Keni. Interview jsem použila z důvodu toho, že bylo zapotřebí znát přesné odpovědi na otázky, které jsem kladla dotázaným a také proto, že jsem se dověděla o dalších cenných informacích, které bych se nejspíš v dotazníku nedověděla. Jak už jsem v úvodu uvedla, jako nejcennější informace, které jsem kdy mohla získat, je osobní setkání mladých lidí, kteří pobývali v ghettu či slumu a měli tu sílu a štěstí dát se dohromady a něco udělat se svým životem.

Tuto práci jsem nechtěla jen psát jako úkol k úspěšnému ukončení mého studia na této fakultě, ale psala jsem ji především proto, že bych chtěla nalézt řešení nebo pomoc mladým lidem dostat se z jejich těžké životní situace a pokud se mi to podaří nebo ne, uvidíme na konci práce.

Teoretická část

1. Charakteristika a formy humanitární pomoci

Podle humanitární organizace ADRY a také dalších je humanitární pomoc obvykle krátkodobá. Reaguje na momentální a aktuální krizi a je poskytována jen po dobu, dokud postižená země či oblast není schopna z větší části fungovat samostatně. Humanitární pomoc řeší otázky přežití, zdraví, přístřeší, přísunu potravin, zajištění základní hygieny, krizové psychologické pomoci, péče o děti a provizorní obnovy školství. Programy humanitární pomoci a obnovy často za účelem rychlé pomoci používají co nejjednodušších, často dočasných a provizorních řešení, aby byla zajištěna rychlost přísunu pomoci.¹

Typickými aktivitami humanitární pomoci a obnovy jsou:

- budování dočasných příbytků, případně distribuce stanů nebo materiálu na dočasné přístřeší
- distribuce potravin
- distribuce léků, hygienických potřeb, ošacení, přikrývek a podobně
- poskytování lékařského ošetření
- zřizování uprchlických táborů
- provizorní obnova školní výuky
- psycho-sociální pomoc obětem katastrof
- rekonstrukce domů
- rekonstrukce škol a jiných zničených zařízení

V případě katastrof (zemětřesení, záplav, hladomorů způsobených válečným konfliktem a jiných lidských neštěstích) je potřeba primárně vyhodnotit, kterým postiženým osobám a oblastem je potřeba poskytnout okamžitou humanitární pomoc. Po první fázi takové pomoci následuje práce na obnově následků katastrofy, která za sebou zanechává mnohokrát škody v tak masivním měřítku, že postižené oblasti bez pomoci zvenčí nejsou schopny obnovit základní fungování vzhledem k lidským i materiálním ztrátám a silně narušené infrastruktuře nebo naprosto nedostupná místa, kdy byla např. zničena silnice zemětřesením nebo jinak znemožněn přístup do postižených oblastí a s tím spojené problémy. Rychlost a kvalitní zhodnocení situ-

¹ ADRA, propagační materiál

ace přímo na místě a dostatek finančních prostředků hrají hlavní roli v úspěšném a efektivním poskytnutí humanitární pomoci.

Humanitární pomoc spočívá v pomoci lidem v nouzi, při mimořádných událostech (živelné pohromy, válečné konflikty apod.), nebo také spočívá v pomoci při realizaci dlouhodobých rozvojových projektů (podpora vzdělávání, zaměstnanosti atd.). Posláním humanitárních organizací je pomoci lidem v nouzi tak, aby byli schopni převzít kontrolu nad svými vlastními životy a mohli co nejlépe využívat ty zdroje, které mají k dispozici a nemuseli být neustále vázáni na pomoci druhých, ale aby byli schopni v určitém rozsahu času zvládnout své základní potřeby svou vlastní silou. Pomoc je směřována všem, kteří ji potřebují a to bez ohledu na rasu či původ, věk nebo pohlaví, náboženské vyznání apod. Do humanitární pomoci zařazujeme pomoc zdravotnickou, psychosociální a materiální. Každá z organizací se víceméně zaměřuje na všechny tři tyto formy pomoci. Ale jednotlivé organizace se mohou specializovat i více na jednu z těchto forem než na ty zbylé dvě. Jedna organizace se může specializovat více na zdravotnickou osvětu, další se může specializovat na materiální pomoc. Všeobecně lze říci, že každá organizace zvlášť řeší své primární cíle a soustřeďuje se na určitou pomoc, kterou poskytuje.

1.1 Druhy a formy pomoci

1. druhy pomoci

- a) krátkodobá, nárazová nebo blesková pomoc
- b) dlouhodobá (rozvojové projekty)

2. formy pomoci

- c) materiální pomoc
- d) zdravotnická pomoc
- e) psychosociální pomoc (misijní činnost)
- f) rozvojová nebo vzdělávací pomoc

a) krátkodobá, nárazová nebo blesková pomoc

Tzn. okamžitá pomoc při mimořádných událostech jako při přírodních katastrofách, občanských válkách apod.

b) dlouhodobá pomoc, rozvojová pomoc

Tzn. rozvojové projekty delší než 1 rok, které mají dlouhodobý charakter a mají za cíl následné pokračování využívání projektu např. výstavba nemocnice → využívání zdravotní pomoci → další rozšíření nemocnice o další oddělení

c) materiální pomoc

Řadí se mezi krátkodobou nárazovou pomoc, kdy je zajištěna pomoc potřebným lidem v nouzi materiálně, jako jsou základní potraviny, oblečení, zdravotnické materiály, ale také to mohou být různá vybavení do škol apod.

d) zdravotnická pomoc

Především je důležité uvést, že **zdravotnické služby** zdaleka neznamenaají jen využívání poznatků medicíny, ale jsou komplexem aktivit, v nichž se prolínají poznatky medicíny, ekonomie, sociologie, psychologie, demografie, statistiky, technických oborů i manažerských dovedností a zkušeností z komunitního plánování.² Zdravotnickou pomoc můžeme zařadit do obou druhů pomoci, jak do nárazové, kdy lékaři vyjíždějí do zahraničí k přírodním katastrofám, nebo do dlouhodobé, kdy dobrovolní lékaři vyjíždějí na dlouhodobé zahraniční mise minimální délka je 6 měsíců až 1 rok.

e) psychosociální pomoc

Nebo také misijní činnost, je pomoc kdy specializovaný pomocník, který má zvláštní vzdělání a vědomosti v krizové intervenci a dalších psychosociálních oblastech. Sociální pedagog nebo psycholog řeší různé krizové situace nebo problémy klientů. Jeho hlavním úkolem je především včas najít daný problém, který je třeba rychle avšak efektivně vyřešit bez velkých následků.

f) rozvojová nebo vzdělávací pomoc

Jeden z nejtěžších a hlavních úkolů a cílů humanitárních organizací, kdy většina organizací tímto způsobem bojuje proti chudobě v rozvojových zemích. Je to velmi dlouhý proces uskutečňování a jeho následná realizace, v tomto procesu je zapotřebí mnoho složek pomoci a především spolupráce mezi jednotlivými organizacemi a lidmi, kterým je pomoc určena a také koordinace spolupráce mezi humanitární organizací a vedoucími státu, kde se pomoc uskutečňuje.

² JANEČKOVÁ, Hana a HNILICOVÁ, Helena. *Úvod do veřejného zdravotnictví*. Praha : Portál, 2009.S. 8.

1.2 Sociální práce a její aktivity

Podle mého názoru sociální práce a humanitární pomoc není totéž, ale mají stejný cíl, pomoci lidem v nouzi, krizi či jiné situaci, která stěžuje život lidem. V humanitární pomoci musí pracovníci jednat rychle a včasně např. při přírodních katastrofách, válkách apod. Kdy tuto práci vykonávají dobrovolníci, lékaři, vojáci a další lidé k tomu způsobilí. Oproti tomu sociální pedagog už je vzdělaný člověk v oboru s podstatně rozšířenějšími znalostmi, zkušenostmi a řešení problému. Sociální pedagog především řeší sociální problémy a dá se říci, že je to tzv. „léčitel duší“. Myslím si, že sociální pedagog či pracovník tvoří nedílnou součást humanitárních pracovníků. Podle mne je jedním ze základních profesionálních jednotek humanitární pomoci a že žádná humanitární organizace by se neobešla bez sociálního pedagoga, jako nemocnice bez lékaře.

Podle odborné literatury sociální práce usiluje o zlepšení sociálního fungování individuí, skupin a komunit tím, že realizuje aktivity zaměřené na jejich sociální vztahy. Tyto aktivity však mohou mít různý charakter. Lze například rozlišit: aktivity zaměřené na problém, aktivity zaměřené na klienta a jeho potenciál a aktivity preventivního charakteru.³

1.) aktivity zaměřené na problém

- aktivity směřující k odstranění problému mohou probíhat na úrovni kurativní a rehabilitační
- kurativní aktivita spočívá v přímé snaze o odstranění faktorů, které problém způsobily
- při rehabilitačních aktivitách jde zejména o takovou pomoc, která usnadní klientovu adaptaci v nové situaci (např. Psychosociální pomoc při adaptaci v nové azylové zemi)

2.) aktivity podporující rozvoj potenciálu klienta

- mohou být rozvojové nebo vzdělávací
- rozvojové aktivity jsou namířeny na růst individuální a skupinové schopnosti vstupovat do sociálních interakcí (např. rodinná terapie)
- vzdělávací aktivity mohou být popsány jako snaha o zajištění veřejné informovanosti o specifických určitého problému a jeho řešení

³ Pelech L., Bednářová Z., *Slabikář sociální práce na ulici*. nakladatelství Doplněk, Brno 2000
str.17,18

3.) aktivity preventivního charakteru

- tyto aktivity jsou zaměřeny na včasné objevení, kontrolu a eliminaci faktorů, které mohou potencionálně narušovat sociální fungování
- preventivní aktivity mohou mít charakter individuální či skupinové práce s klientem, anebo mohou být zacíleny na komunitu
- příkladem prevence v oblasti individuální (skupinové) je předmanželské poradenství
- komunitní sociální práce je např. Centrum prevence kriminality, které usiluje o snížení kriminality, vyvíjí různé aktivity, které mají pomoci lépe propojit činnost různých organizací, ekonomické zdroje, a usiluje o zajištění profesionálně vzdělávacího týmu, který bude pracovat s problémovou mládeží

Práce sociálního pedagoga v zahraničí jako humanitárního pracovníka je jiná než v ČR, humanitární pracovníci zastávají funkce misionářů, učitelů, pracovníků v různých centrech pro děti z chudinských čtvrtí apod. Ale téměř ve všech případech pokud je to možné humanitární organizace využívají tamních obyvatel k vykonávání těchto funkcí, ikdyž si myslím, že nejsou třeba tak dobře profesionálně vzdělaní jako sociální pedagogové, ale na druhou stranu více rozumí lidem ze své země, jejich tradicím, jejich potřebám apod. V celé sociální a humanitární práci je třeba zohledňovat mnoho faktorů, jako např. kultura, tradice, náboženství a potřeby klienta. To znamená, že nemůžeme např. v muslimské silně věřící zemi, která je velmi konzervativní, tak nemůžeme učit ženy a muže v používání antikoncepčních prostředků apod. Bez ohledu na jejich kulturu a náboženské tradice, nebo že nemůžeme vystavět misijnářskou oblast v blízkosti Mešity. Je třeba brát velký zřetel na to v které zemi právě pomáháme.

1.2.1 Budování týmu a sociální marketing

Nový pohled na charitu, nadace a další humanitární projekty umožňuje zapojovat dnes marketing do celého procesu a životního cyklu projektu. Vzniká prostě nová koncepce. Co se týče filozofie marketing managementu, tak tato nejmladší filozofie je **koncepce společenského marketingu**⁴ být motorem zahájení mnoha humanitárních aktivit.

⁴ KOTLER, Philip. *Moderní Marketing*. Praha : Grada Publishing, 2007. S. 53.

CRM „*Customer Relationship Management*“ je interaktivní proces, jehož cílem je dosažení optimální rovnováhy mezi firemní investicí (v našem případě investicí projektu) a uspokojením zákaznických potřeb (potřeb dárce). Optimum rovnováhy je determinováno maximálním ziskem (nemusí být finanční) obou stran.⁵

Budování týmu projektu

Všechny humanitární aktivity a zejména pak zdravotní a zdravotně-preventivní projekty mají jako svůj cíl zlepšit kvalitu života lidí. Stejně důležitý je však lidský faktor na straně projektu, který nesmí výběr správných členů týmu projektu a jeho vůdčí osobu nijak podcenit.

Je mnoho způsobů jak sestavit tým a vybrat jeho členy. Při sestavování týmu bychom měli vzít v úvahu mnohá hlediska, jedním z nich může být i Jungova typologie osobnosti, která dělí lidi na 16 základních typů.

Samozřejmě nestačí sledovat pouze statické předpoklady kandidátů, ale také jejich historii a duševní stav. U výběru lidí do týmu tedy musíme brát v úvahu nejen základní typologický profil kandidáty (typologie osobnosti), ale také negativní události, které kandidáta v posledních letech potkali a kterým je třeba věnovat pozornost.⁸⁵ Mezi tuto škálu životních událostí patří zejména: smrt životního partnera, rozvod, rozvrat manželství, věznění, smrt blízkého člena rodiny, lehčí nehoda nebo choroba, sňatek, ztráta zaměstnání, odchod do důchodu, choroba blízké osoby, těhotenství, narození dítěte, snížení příjmu, smrt přítele, změna zaměstnání, manželský spor, odchod dítěte z domova, konflikt s rodiči manžela, nástup do nového zaměstnání, konflikt s představeným, změna bydliště, změna rytmu spánku a bdění, pokuta při dopravním přestupku. Všechny tyto jevy se dají obodovat a dle výsledku určit zda dotyčný potřebuje pravděpodobný odpočinek, či jestli bude hladce podávat další výkony. Lidé si často sami nedokážou uvědomit vlastní psychický stav, je nutné nastavit jim objektivní zrcadlo, které ukáže vhodnost, či nevhodnost kandidáta. Kdyby byl špatně vybraný kandidát pro řešení úkolu nad jeho síly, tak by mohl selhat, ohrozit celý projekt, celý tým kolegů a v neposlední řadě i své sebevědomí a dobré jméno.

V tomto projektu jsou uvedeny „obchodně-marketingové“ techniky, postupy a přístupy, které mohou zlepšit komunikaci zdravotně-preventivních aktivit. I v týmu zdravotně-preventivních projektů je ale vhodné využívat lidí s charakteristickým profilem obchodníka. Nemusí to být obchodník profesí, ale svým myšlením a chováním určitě.⁶

⁵ CHLEBOVSKÝ, Vít. *CRM - Řízení vztahu se zákazníky*. Brno : Computer Press Brno, 2005. S. 23

⁶ KORČEK, Viktor. *Efektivní řízení komunikace Českých zdravotně preventivních projektů v Keni pro úspěšné dlouhodobé financování jednotlivci. Dizertační práce*. Bratislava : VŠ zdravotníctva a socialnej práce, 2012. S. 53-54.

Co se týče budování týmu v Keni a **vzhledem** k tomu, že české projekty v Keni jsou již ze svého názvu projekty mezinárodními, tak musíme očekávat i různorodý tým, který na něm bude pracovat. Samozřejmě může být tým zdravotních pracovníků i nepracovních složen z lidí s různým kulturním i etnickým zázemím. I to je, zejména u afrických projektů, časté. Manažeři se budou muset naučit, jak pracovat s mnohajazyčnou a etnicky rozmanitou silou.

Nejvýznamnějším prvkem personalistiky projektu je ovšem osobnost lídra. Úspěch, či neúspěch této osoby poznamená výsledek celého projektu. Na výsledky působení manažera projektu bude mít samozřejmě už i jeho správný výběr. Je potřeba si dopředu udělat profil ideálního kandidáta, který by měl splňovat důležitá kritéria odborností, osobního charakteru, dosavadní pracovní zkušenosti a někdy mít i speciální schopnosti dle typu projektu.⁷

1.3 Cílová skupina humanitární pomoci

Cílovou skupinou jsou muži i ženy v nepříznivé sociální, životní situaci nebo ti, kteří jsou touto situací ohroženi a nejsou schopni ji řešit vlastními silami. Nepříznivou sociální situací je ztráta přístřeší, domova. Pomoc je určena všem lidem, kteří se ne vlastní vinou dostali do nepříznivé situace (živelné pohromy, sociální krize, válečný konflikt apod.) a která jim způsobila vážný nedostatek základních lidských potřeb k přežití na zemi. Mohou to být děti, mladiství, dospělí nebo lidé v důchodovém věku, humanitární pomoc neklade podmínky na pohlaví, rasu, národnost nebo na náboženské vyznání. Lidem je zajištěna pomoc ve formě jídla, pití, přístřeší, oblečení, zdravotního ošetření apod. Další humanitární pomoc což je rozvojová pomoc je určena lidem z rozvojových zemí zaměřující se z širokého hlediska na chudobu a na zvýšení lidského potenciálu pro rozvoj.⁸

1.4 Rozdíl mezi humanitární pomocí doma a v zahraničí

1.4.1 Domácí humanitární pomoc

V České Republice působí mnoho humanitárních organizací, které věnují pozornost sociálně nebo tělesně znevýhodněným, ale také se podílejí na pomoci při povodňové aktivitě nebo jiných živlech. Domácí humanitární organizace se, ale více soustřeďují na rozvojové integrační projekty, které řeší danou situaci v určitém státě. Tyto organizace jsou

⁷ KORČEK, Viktor. Efektivní řízení komunikace Českých zdravotně preventivních projektů v Keni pro úspěšné dlouhodobé financování jednotlivci. *Dizertační práce*. Bratislava : VŠ zdravotníctva a socialnej práce, 2012. S. 86

⁸ Adra, interní propagační materiál

Teoretická část

neziskové organizace, které jsou dotovány státními příspěvky z různých ministerstev anebo od hlavních sponzorů či dárců. Mnoho těchto organizací jsou také financovány z veřejných sbírek, z grantů nebo za pomoci jiných domácích nebo zahraničních humanitárních organizací. Domácí humanitární organizace v České Republice se převážně zaměřují na problémy s etnickými menšinami a jejich integraci do společnosti anebo jak již výše bylo zmíněno se zaměřují na lidi s tělesným znevýhodněním. Pro tyto skupiny lidí mají různé rozvojové programy sociální integrace jako např. (Prvák, Lata apod.) nebo poskytují různé terénní sociální práce, sociální poradenství, doučování, a další různé asistentské práce, které z většiny vykonávají sami dobrovolníci jako jsou studenti VOŠ nebo VŠ. V současnosti na půdě České Republiky působí opravdu velmi mnoho těchto organizací mezi které se řadí: ADRA, DUHA, Člověk v tísni, Nadace Terezy Maxové, Charita, Nadace manželů Olgy a Václava Havlových a další.

1.4.2 Zahraniční humanitární práce

Humanitární práci v zahraničí provádějí především celosvětové organizace, které jsou rozšířeny po celém světě jako je např. UNICEF, Červený kříž, ADRA a další. Celosvětové neboli mezinárodní humanitární organizace mají propojenou síť po celém světě, kde mají své „pobočky“, které působí v daném státě kde sídlí, ale pokud je potřeba působí kdekoliv je to potřeba. Většina z těchto organizací je právně zaštitěna a chráněna OSN a UNESCO, pro případ napadení humanistických pracovníků apod. Téměř všechny mezinárodní organizace bojují proti chudobě, proti nákaze HIV, negramotnosti, zneužívání levných pracovních sil a to především u dětí, také bojují za základní lidská práva a důstojnost. Každá z organizací má své rozvojové projekty, které aplikuje v zemích tzv. „třetího světa“ neboli v rozvojových zemích, kde řeší vážné problémy dané země. Jsou, ale i takové organizace, které se soustředí jen na jeden určitý stát nebo oblast, kde potom působí dlouhodobě.

1.5 Dobrovolnická činnost

V knize Slabikář sociální práce na ulici se dozvíme, že v zahraničí je práce s dobrovolníky v pomáhajících profesích jako ve zdravotnictví, sociální práci, školství apod. Velmi rozšířena. Dobrovolníky se stávají lidé nejrůznějších povolání, věku, zájmů a dovedností. Dobrovolnictví není rozšířeno nejen v západní Evropě, kde má již staletou tradici, ale také i v Africe a Asii. Jak pro domácí, tak i zahraniční humanitární organizace pracují stálí pracovníci, kteří vyjíždějí pravidelně na mise do zahraničí nebo působí na domácím prostředí, jako koordinátoři projektu nebo pracují na pozicích sociálních pracovníků, asistentů, zdravotníků, účetních,

Teoretická část

administrativních pracovníků a mnoho dalších pozic, kteří tvoří nedílnou součást organizace. Dalším důležitým článkem všech organizací je dobrovolnická práce. Hlavní rozdíl mezi stálým pracovníkem a dobrovolníkem je nárok na mzdu. Stálý pracovník pracuje především v pravidelné pracovní době a plní své každodenní povinnosti, oproti tomu dobrovolníci si ve většině případů hradí celé náklady spojené na vycestování do zahraničí jako např. vízum, letenka a očkování a plus nenárokovat si peněžní odměnu za vykonanou práci. Dobrovolnická práce má hodně duchovní charakter, protože pomoc vykonávají lidé, kterým tato práce dává chuť do života a také smysl. Dobrým příkladem pro tuto činnost je Humanistické centrum na Rovinu tzv. Humanisti. Existuje také například v rámci organizace Hestia Národní dobrovolnické centrum, které se orientuje na koordinaci dobrovolnické práce a osobám, jež chtějí pracovat bez nároku na honorář. V roce 2001 bylo vyhlášeno OSN jako Mezinárodní den dobrovolníků.

Podle definice Hledíkové je dobrovolník člověk, jenž nabízí organizaci znalosti, schopnosti, dovednosti a zkušenosti za dohodnutých podmínek a není za tuto činnost finančně ohodnocen.⁹

Očekávání dobrovolníků od organizace:

- praxi v oboru
- přímý kontakt s klienty
- naučení se nových věcí
- získání nových kamarádů
- pocit užitečnosti, potřeby, důležitosti
- smysluplné zaplnění volného času
- zlepšení cizího jazyka¹⁰

hlavní činnosti dobrovolníka:

- Podílet se na tvorbě nových projektů, realizovat projekty, zajišťování materiálního, finančního a sponzorského zázemí, dále se podílet přímo na pomoci lidem, zprostředková-

⁹ Pelech L., Bednářová Z., *Slabikář sociální práce na ulici*. nakladatelství Doplněk, Brno 2000
str.35,36

¹⁰ Pelech L., Bednářová Z., *Slabikář sociální práce na ulici*. nakladatelství Doplněk, Brno 2000
str.35,36

Teoretická část

vání adopce na dálku, styk s veřejností, veřejné sbírky, pomoc při zadávání dat do PC, obchodní a zásilková korespondence, vyřizování telefonátů a různých dotazů od sponzorů a veřejnosti. Dobrovolník ve většině případů nemusí mít odborné vzdělání. Dobrovolníci mohou absolvovat různé vzdělávací kurzy popř. jedná-li se o výjezd do zahraničí, dobrovolník by měl umět „perfektně“ jeden světový jazyk a také by se měl umět domluvit i v mateřském jazyce země ve které se právě nachází. To ale platí pro dobrovolníky, kteří jezdí na delší mise k rozvojovým projektům. Obecně lze říci, že dobrovolníka může dělat každý člověk, který má chuť pomáhat lidem.

1.6 Streetwork

Podle přesné definice v odborné literatuře je Streetwork v přesném překladu práce na ulici. Ulicí není v tomto případě myšlena pozemní komunikace v pravém slova smyslu, nýbrž jakékoli otevřené neinstitucionalizované prostředí, a to nezastřešené i zastřešené. Streetwork je definován nejen způsobem práce, ale také cílovou skupinou, o níž se zajímá. Někdy se v souvislosti se streetworkerem užívá pojem terénní sociální práce, který je však obecnější a může zahrnovat jak streetwork, tak i třepa i asistentskou službu v terénu, resp. v bytě zdravotně postižených a dalších klientů. Definujeme-li metodu streetwork, hovoříme o aktivní vyhledávací, doprovodné a mobilní sociální práci, jež zahrnuje nízkoprahovou nabídku sociální pomoci, určenou nositelům sociálně-patologického chování a osobám žijícím rizikovým způsobem, u nichž je předpoklad, že sociální pomoc potřebují a samy ji nevyhledávají. Tyto osoby (klienti) jako uživatelé sociálních služeb, jsou kontaktovány ve svém časoprostoru, to znamená v době a v místech, kdy a kde se obvykle zdržují, spontánně scházejí a tráví svůj volný čas, tj. Na již zmíněné ulici, jako jsou restaurace, rockové kluby, herny, fotbalové stadiony, v opuštěných domech, ve sklepech, parcích, na diskotékách.

Tato definice zohledňuje jak způsob práce, tak i anonymitu a dostupnost poskytovaných služeb, cílovou skupinu, částečně také její způsob chování a prostor, ve kterém je sociální pomoc poskytována. Vyhledávací funkce této práce spočívá především v aktivní depistáži a navazování kontaktu s členy cílové skupiny, dále v mapování lokality, včetně sběru, analýzy a sumarizace získaných jevů v daném teritoriu. Sociální pracovníci se vydávají do bezprostředního životního prostředí cílové skupiny, učí se rozumět dynamice daného prostředí, aby se mohli přizpůsobit procesům života v tomto specifickém světě. Význam doprovodné funkce

Teoretická část lze spatřovat v poskytování pomoci, podpory a v asistenci při zvládání života, respektive v doprovázení krizovými obdobími života, přičemž sociální pracovník musí klienty plně akceptovat. Nejde tedy o moralizování, napomínání a aplikování autoritativních výchovných metod, ale jde o nedorektivní sociální práci vedoucí k začlenění jedinců žijícím rizikovým způsobem života do společnosti a k jejich stabilní seberealizaci. Mobilita práce na ulici vychází z potřeb a zájmů cílové skupiny. Streetworker není vázán pouze na jednu konkrétní lokalitu, ale provází skupinu při dočasné či trvalé změně životního prostředí.¹¹

Cílové skupiny

- uživatelé drog, bezdomovci
- „děti ulice“
- mladí „somerpunkeři“
- pouliční prostitutky a homoprostituti
- skupiny jednostranně specificky orientované mládeže (skinheads, hooligans)
- mládež z alternativních skupin (squatteři, punkeři, graffiti-mládež)

Na závěr lze říci, že streetwork reprezentuje metodu terénní sociální práce, která místo pasivních stacionárních modelů řešení sociálních konfliktů nabízí aktivní vyhledávací formu sociální intervence a krizové pomoci. Streetworker se orientuje na podporu zájmů skupin či jednotlivců při akceptaci jejich vidění světa, jejich názorů a způsobu života. Zabývá se řešením problémů těchto skupin a zprostředkováním dialogu se společností, řeší krizovou intervenci..¹²

Myslím si že našim nejznámějším tzv. streetworkerem je „Laszlo“ Sumegh, který se věnuje a také sám vymyslel projekt Šance, který se snaží pomáhat mladým prostitutům např. z Hlavního nádraží v Praze. Jeho projekt už pomohl mnoha mladým lidem a myslí si, že jeho práce je opravdu velmi záslužná a nelehká. Pomáhá sám lidem v terénu, často i v dosti nebezpečném.

¹¹ Pelech L., Bednářová Z., *Slabikář sociální práce na ulici*. nakladatelství Doplněk, Brno 2000
str.35,36

¹² Pelech L., Bednářová Z., *Slabikář sociální práce na ulici*. nakladatelství Doplněk, Brno 2000
str.17,18

2. Humanitární charta a minimální standardy

Cílem Humanitární charty a Minimálních standardů je zlepšit kvalitu humanitární pomoci a zdůraznit zodpovědnost humanitárních organizací za jejich chování v krizových intervencích. Vychází se přitom ze dvou základních předpokladů. Zaprvé, že je nutné podniknout všechny dostupné kroky vedoucí ke zmírnění útrap lidí, zapříčiněných ozbrojenými konflikty nebo přírodními katastrofami, zadruhé, že osoby postižené krizí mají právo na důstojný život a proto i právo na pomoc. Minimální standardy slouží pro praktickou aplikaci práv, stanovených v chartě. Tyto standardy pokrývají krizovou pomoc v oblasti dodávek vody a hygienických opatření, výživy, potravinové pomoci, poskytování nouzového přístřeší a jeho umístění a v oblasti zdravotní péče.

Na základě principů a ustanovení mezinárodního humanitárního práva, mezinárodních úmluv o lidských právech a uprchlících a Etickém kodexu Mezinárodního hnutí Červeného kříže a Červeného půlměsíce a nevládních organizací (NGO) pro poskytování pomoci v krizových událostech stanoví charta jak základní principy, kterými by se měly řídit všechny humanitární akce, tak i práva obyvatelstva na ochranu a pomoc.

Charta stanoví zákonnou odpovědnost států a orgánů za zajištění práva na pomoc a na ochranu. Nejsou-li státy samy schopny poskytnout, musí povolit intervenci mezinárodních humanitárních organizací.¹³

2.1 Humanitární charta

Humanitární charta a minimální standardy nevyřeší všechny problémy humanitárních intervencí ani nezabrání všem útrapám lidí, ale nabízejí nicméně humanitárním organizacím nástroj, jak zlepšit dopad a kvalitu své pomoci, a přinášejí tedy i podstatnou změnu do životů lidí zasažených ozbrojenými konflikty nebo přírodními katastrofami.

Humanitární organizace, které se zavázaly k této chartě a k minimálním standardům, se zavazují dodržovat stanovenou kvalitu práce při pomoci osobám zasaženým přírodní katastrofou nebo ozbrojeným konfliktem a prosazovat dodržování základních humanitárních principů.

Humanitární charta vyjadřuje vůli organizací dodržovat výše zmíněné principy a jejich závazek ke snaze dosáhnout Minimálních standardů. Tento závazek vychází z toho, že jednotlivé organizace uznávají základní etnické imperativy k této činnosti. Odráží také práva a povin-

¹³ PROJEKT SPHERE. *Humanitární charta a Minimální standardy pro humanitární pomoc*. Praha: Portál pro SČKCH, 2003.str. 4,5

Teoretická část

nosti zakotvené v mezinárodním právu, na jehož podkladě státy a jiné orgány stanovily své mezinárodní závazky.

Charta se zabývá nejzákladnějšími požadavky na uchování života a důstojnosti osob zasažených přírodní katastrofou nebo ozbrojeným konfliktem. Návazné Minimální standardy se snaží rozvést a zkonkrétnit tyto požadavky s ohledem na dodávky vody, dodržování hygienických zásad, výživu, rozdávání potravin, poskytování nouzového přístřeší a zdravotní péče. Humanitární charta a Minimální standardy jako celek zlepšují úroveň odpovědnosti při snáhách o poskytnutí humanitární pomoci.¹⁴

¹⁴ PROJEKT SPHERE. *Humanitární charta a Minimální standardy pro humanitární pomoc.*, 2003.str. 6,7

2.2 Principy

Humanitární charta vyzdvihuje zásadní důležitost těchto principů:

a) Právo na důstojný život

- toto právo se odráží v ustanoveních zákonů týkajících se práva na život, na odpovídající životní úroveň a na ochranu od krutého, nelidského nebo ponižujícího zacházení. Mezinárodní humanitární právo kromě toho obsahuje specifická ustanovení pro poskytování pomoci civilnímu obyvatelstvu během ozbrojených konfliktů. Právo zavazuje státy a jiné orgány k poskytnutí humanitární a nestranné pomoci, postrádá-li civilní obyvatelstvo základní prostředky k životu.

b) Rozdíl mezi „bojujícími“ a „civilisty“

- základní rozlišení mezi „bojujícími“ a „civilisty“ potvrzují Ženevské konvence z roku 1949 a jejich Doplňující protokoly z roku 1977. Tento princip je ale stále více narušován, což dokazuje enormní nárůst podílu civilních obětí v konfliktech během druhé poloviny dvacátého století. Takzvaný interní konflikt se často označuje jako „občanská válka“, i v ní ale musíme rozlišovat mezi přímou účastí v nepřátelských akcích a civilními nebo jinými osobami (včetně nemocných, raněných a vězňů), které v ozbrojených akcích nehrají žádnou aktivní roli. Civilisté jsou chráněni mezinárodním humanitárním právem a mají nárok na ochranu před jakýmkoliv útokem.

c) Princip nevystavení opětovnému ohrožení

- podle tohoto principu nesmí být žádný uprchlík poslán (zpět) do státu, v němž by byly jeho život nebo svoboda ohroženy, ať již na základě rasy, náboženství, národnosti, příslušenství k určité společenské skupině nebo politického přesvědčení nebo existuje-li závažný důvod domnívat se, že by se tím ocitl v nebezpečí mučení.

2.3 Minimální standardy

Viz. předchozí

- a) minimální standardy pro zásobování vodou a hygienická opatření
- b) minimální standardy pro výživu
- c) minimální standardy pro potravinovou pomoc
- d) minimální standardy pro poskytování nouzového přístřeší a jeho plánování
- e) minimální standardy pro zdravotní péči¹⁵

¹⁵ PROJEKT SPHERE. *Humanitární charta a Minimální standardy pro humanitární pomoc.*, 2003.str. 4,5,6

2.4 Etický kodex

Etický kodex Mezinárodního hnutí Červeného kříže a Červeného půlměsíce a nevládních organizací pro poskytování humanitární pomoci v krizových událostech

(vypracováno společně Mezinárodní federací Červeného kříže a Červeného půlměsíce (IFRC) a Mezinárodním výborem Červeného kříže (ICRC)).

Principy jednání Mezinárodního hnutí Červeného kříže a Červeného půlměsíce a nevládních organizací pro poskytování humanitární pomoci v krizových situacích.

Účelem Etického kodexu je to, že má střežit standardy našeho jednání. Nezabývá se technickými věcmi, jako jsou správný výpočet potravinové dávky nebo vybudování tábora pro uprchlíky. Spíše se snaží přispět k tomu, aby zůstala zachována vysoká míra nezávislosti, kvality a vlivu, o které se nevládní organizace a Mezinárodní hnutí Červeného kříže a Červeného půlměsíce dlouhodobě snaží. Jde o dobrovolný kodex vycházející z rozhodnutí organizace (která jej přijala) dodržovat standard, jenž je v kodexu uveden.

V případě ozbrojeného konfliktu je tento kodex interpretován a používán v souladu s mezinárodním humanitárním právem.¹⁶

¹⁶ PROJEKT SPHERE. *Humanitární charta a Minimální standardy pro humanitární pomoc.*, 2003.str. 268

Etický kodex: dělení**a) Humanitární potřeby mají vždy prioritu**

Právo dostat humanitární pomoc a nabídnout ji je základním humanitárním principem, který by měl být dostupný všem lidem na celém světě.

b) Pomoc je poskytována bez ohledu na rasu, náboženství nebo národnost příjemců a bez jakéhokoli negativního rozlišování. Priority pomoci jsou stanovovány pouze na základě potřeb

c) Pomoc nesmí být zneužita k podpoře určitého politického nebo náboženského názoru

Humanitární pomoc je poskytována podle potřeb jednotlivců, rodin a komunit. Bez ohledu na právo nevládních organizací podporovat konkrétní politické nebo náboženské názory

c) Usilování o to, abychom se nestali nástrojem vládní zahraniční politiky

Nikdy vědomě nebo opomenutím nedovolíme ani sobě, ani svým zaměstnancům, abychom byli vládami nebo jinými orgány využiti ke shromažďování takových informací, které jsou citlivé z hlediska politického, vojenského nebo hospodářského a které by jež měly sloužit jiným než přísně humanitárním účelům

e) Respektovat místní kulturu a zvyklosti

Tzn. Respektovat místní kulturu, strukturu a zvyklosti místní komunity

f) Snažit se odvíjet pomoc při krizích od lokálních možností a zdrojů

Všichni lidé i komunity mají jak své schopnosti, tak i slabá místa. Kde to bude možné, posílíme lokální schopnosti zaměstnáváním místních obyvatel, nákupem místních materiálů a obchodováním s místními firmami

g) Snažit se nalézt způsob, jak zapojit příjemce pomoci do daného programu

Skutečné a efektivní pomoci je možné nejlépe dosáhnout skrze zapojení jejich předpokládaných příjemců do návrhu, řízení a realizace daného programu¹⁷

¹⁷ PROJEKT SPHERE. *Humanitární charta a Minimální standardy pro humanitární pomoc.*, 2003.str. 268-273

h) Pomoc by měla nejen naplňovat základní potřeby lidí, ale také minimalizovat budoucí ohrožení krizovou událostí

i) Cítit odpovědnost jak vůči těm, kterým se snažíme pomoci, ale tak vůči těm, od nichž dostáváme prostředky

j) V naší informační, publikační a propagační činnosti budeme k obětem krize přistupovat jako k důstojným lidem, nikoli k jakýmsi neživým objektům bez naděje

Nikdy nesmíme ztratit respekt vůči obětem krizové události a přestat je považovat za rovnocenné partnery v naší činnosti¹⁸

¹⁸ PROJEKT SPHERE. *Humanitární charta a Minimální standardy pro humanitární pomoc.*, 2003.str. 269-273

3. Rozvojové státy, kde je pomoc nejvíce poskytována

Afrika

- Angola, Keňa, Kongo, Etiopie, Namibie, Somálsko, Guinea, Zambie

Asie

- Irák, Afghánistán, Gruzie, Srí Lanka, Thajsko, Arménie, Barma, Pákistán, Kambodža, Bangladéš, Indie, Indonésie

Evropa

- Gruzie, Čečensko, Rumunsko, Ukrajina, Bosna a Hercegovina, Kosovo, Beslan, Moldávie, Srbsko

Myslím si, že největší přísun humanitární pomoci a lidské solidarity byl v roce 2004 o Vánocích, kdy udeřila na pobřeží jihovýchodní Asie a na pobřeží Indického oceánu smrtící vlna Tsunami, kdy zabila přes 300. tisíc lidí a postihla milióny lidí a způsobila rozsáhlé škody na tisících km pobřeží. Díky humanitárním organizacím z celého světa a především lidské solidaritě se následky škod vlny Tsunami v poměrně brzké době mohly odstranit, ale v lidském povědomí tyto způsobené následky zůstanou ještě mnoho let. Do postižených oblastí putovaly nejen finanční prostředky, ale také i zdravotnický materiál, zásoby potravin a oblečení. Na odklizení škod pracovalo nespočet dobrovolníků a pracovníků z humanitárních organizací, ale také i sami lidé, které tato přírodní katastrofa postihla.

V nynější době bohužel opět zvítězila příroda nad lidmi. Podle internetových zdrojů (Charita.cz). Nejchudší zemi západní polokoule Haiti zasáhlo 12. ledna 2010 ničivé zemětřesení. Otřesy půdy vážně poničily hlavní město Port au Prince, podle odhadů zemětřesení zasáhlo na tři miliony osob. Haiti zasáhlo zemětřesení o síle 7 stupňů Richterovy stupnice. Zemětřesení podle AFP trvalo více jak minutu a způsobilo zřícení mnoha budov.

Humanitární pomoc organizují četné organizace a vlády, především USA. Přímo na Haiti působí i humanitární organizace Catholic relief services (CRS).

Při této události zemřelo přes 230. tisíc lidí a přes 3,5 milióny obyvatel Haity přišlo o domov nebo jinak byly postiženy.¹⁹

¹⁹ Charita pro Haiti. <http://www.charita.cz/article.asp?nArticleID=1517&nLanguageID=1> navštíveno dne:15.4.2010

3.1 Problémy v rozvojových zemích

- chudoba
- HIV, malárie a další smrtící nemoci
- Občanské války
- Zneužívání základních lidských práv
- Nerovnost mezi pohlavími
- Vysoká dětská úmrtnost a úmrtnost matek při porodu
- Zhoršující se životní prostředí – urbanizace
- Dětská práce a obchod s dětmi
- Obchod se ženami
- Nedostatek práce na trhu a nedostačující kvalifikace pracovníků
- Placené zdravotnictví a školství
- Právní systém
- Hospodářská krize
- Korupce
- Slumy
- Uprchlíci
- Náboženské tradice a s tím spojená úmrtnost (ženská obřízka, ukamenování apod.)

3.1.1 Zdravotní a sociální problémy Afriky

Zdravotní problémy jsou problémy, které v těchto zemích přímo zabíjejí, a šíření některých nebezpečných chorob může také ohrozit zbytek světa, i když nemá třeba stejné finanční problémy.

Z těchto a jiných humánních důvodů vznikají projekty zaměřené prevenci a zdravotní výchovu. Priority v této oblasti jsou obvykle definované teoretiky a vědci z oblasti veřejného zdravotnictví. Teprve následně se hledají cesty jak preventivně působit proti identifikovaným problémům a až nakonec se spouští projekt využívající objeveného nástroje k eliminaci identifikovaného problému.²⁰

²⁰ KORČEK, Viktor. Efektivní řízení komunikace Českých zdravotně preventivních projektů v Keni pro úspěšné dlouhodobé financování jednotlivci. *Dizertační práce*. Bratislava : VŠ zdravotníctva a socialnej práce, 2012. S. 25

Světová zdravotnická organizace (WHO) považuje právo na zdraví za jedno z nejzákladnějších práv člověka bez rozdílu rasy, náboženství, politického přesvědčení, hospodářského nebo sociálního postavení. Všechny státy, patřící do WHO, deklarují věrnost všem principům této Světové deklarace zdraví.²¹

V České Republice jsme zvyklí, že se o lidi postará stát, ale **v Keni to tak bohužel není**, stát nedokáže zabezpečit péči všem občanům, a bezplatně už zdaleka ne. Chybí tedy jak finance, tak zdravotní služby. **Zdravotně-preventivní projekty jsou velmi důležité, zdravotnictví může ovlivnit zdraví obyvatel jen asi z 20%. Z 80% působí na zdravotní stav populace jiné vlivy, jako jsou životní styl, životní prostředí a škodlivé návyky.**²²

Jak je obecně známo, nejrozšířenější nemoci Afriky, o kterých se denně píše ve světovém tisku, jsou například HIV/AIDS, malárie, či tuberkulóza. Tyto nemoci nejsou vyjímečné jen pro Afriku, ani subsaharskou oblast, ale jejich rozšíření je v tamní lokalitě nadprůměrně vysoké. Pro turisty cestující do subsaharské Afriky se doporučuje očkování proti žluté zimnici, virové hepatitidě A, virové hepatitidě B, břišnímu tyfu, tetanu, meningokokové meningitidě, choleře, vzteklině, záškrtu, dětské obrně, chřipce, pneumokokové infekci a neštovicím. Navíc se doporučuje protimalarická profylaxe a užívání repelentů. Bez těchto zdravotních prostředků a očkování by člověk jen s velkým štěstím přežil bez újmy na zdraví.

Sociální problémy Afriky

Co se týče sociálních problémů, tak, **že kromě rasové jednoty, kdy je populace dělena do mnoha kmenů, je to především ekonomická situace původního afrického obyvatelstva, která přináší mnohé sociální problémy.** Africké země jsou stále ve stádiu vývoje jak politického, tak i v období implementace americko-evropského životního stylu. Chudoba je všudypřítomný fenomén afrického kontinentu. Chudoba je samozřejmě způsobena nedostatečně velkým trhem práce a nízkou úrovní platů. Vedle negativních dopadů chudoby na zdraví obyvatel je však i motivačním koncentrují do takzvaných *slumů*, největším z nich je keňský nazývaný Kibera. Přestože tato sídla nevyhovují bydlení ani po stránce zdravotní, ani po stránce estetické a funkční, tak i tam se za pronájem nekolaudovaného minimálního přístřešku platí jejich majitelům, kteří na tom velmi vydělávají.

²¹ IVANOVÁ, Kateřina, ŠPIRUDOVÁ, Lenka a KUTNOHORSKÁ, Jana. *Multikulturní ošetřovatelství I*. Praha : Grada Publishing, 2005. S. 88.

²² STREJČKOVÁ, Alice a kolektiv. *Veřejné zdravotnictví a výchova ke zdraví*. Praha : Nakladatelství Fortuna, 2007. S. 5.

Mnoho sociálně-ekonomických negativních jevů ovlivňuje též již dříve uvedené problémy zdravotní. Zejména přístup ke vzdělání je stále nedostatečný a díky extrémně rychlé populaci Afriky kapacity škol nedostačují požadavky obyvatelstva. Tento problém se snaží zmírnit i mnohé zahraniční projekty, které budují v Africe školy, nebo zajišťují stipendia a tzv. dálkové adopce dětí z Afriky, ale samozřejmě i jiných chudých zemí na světě.

Velkým problémem Afriky je také nadměrná konzumace alkoholu a drog. Situace je o to horší, ve zdravotním důsledku, že většina konzumovaného alkoholu je vyráběna ilegálně a má tak extrémně velký dopad na zdraví konzumentů. Policii se však i přes velké úsilí nedaří zabránit ani výrobě, ani konzumaci takto vyrobených nápojů.

Prostituce je dalším z negativních faktorů afrického regionu. Nejedná se pouze o prostituci žen, ale také o obchod s nezletilými dětmi. V Africe si prostitutky nabídkou sexuálních služeb nepřilepšují pouze ke svému příjmu, ale živí tím sebe a celé své rodiny. Ze stejného důvodu jsou v chudinských čtvrtích nabízené i nezletilé děti, děvčata i chlapci.

Dalším společenským nešvarem je kriminalita, ať se jedná o kriminalitu drobnou pouliční, nebo o kriminalitu hospodářskou. Chudí na ulici jsou nuceni krást a přepadávat, aby užili sebe a své rodiny. Mnohdy to není jejich rozhodnutí, ale nutnost, aby přežili.

Ve společnosti bohatších Afričanů se však také projevuje dopad kriminality hospodářské a korupce. Africké země patří mezi země s nejvyšší mírou korupce na světě, jak uvádí každý rok žebříček organizace Amnesty International. I to je však jistým nepřímým důsledkem všudypřítomné chudoby.²³

²³ KORČEK, Viktor. Efektivní řízení komunikace Českých zdravotně preventivních projektů v Keni pro úspěšné dlouhodobé financování jednotlivci. *Dizertační práce*. Bratislava : VŠ zdravotníctva a socialnej práce, 2012. S. 32

3.2 Chudoba

Specifická charakteristika z pohledu humanitární organizace

Chudoba je jeden z největších problémů současnosti, který se snaží vyřešit jak humanitární organizace, tak i sám stát. Je to celosvětový problém a nevyhýbá se žádnému státu na zemi. Na chudobu působí všechny předešlé uvedené celosvětové problémy (občanské války, právní systém, kulturní a náboženské tradice, obchod s dětmi, nerovnoprávnost atd.). Chudoba má několik příčin, tou hlavní příčinou je politický režim. Podle Adry je nejviditelnějším problémem jsou ozbrojené konflikty způsobené především nedodržováním zákazu obchodování se zbraněmi nebo nízkou podporu intervenci směřujících k předcházení a ukončení ozbrojených konfliktů.

Často diskutovaným problémem je korupce, kterou působí jak vnitropolitické prostředí chudých zemí, tak i zahraniční politika zahraničních investorů a vlád. Autoritářské a diktátorské režimy v rozvojových zemích jsou často tolerovány mocnostmi kvůli hospodářským zájmům. Nevymahatelnost práva včetně lidsko-právních norem je zase výhodná pro nadnárodní firmy těžící z otročké práce.

Další skupinou jsou příčiny ekonomické. Tou hlavní je závislost chudých zemí na libovůli bohatých ekonomik, nedostatečný zpracovatelský průmysl a nepříznivé reálné směnné relace (term of trade – poměr indexů dovozních a vývozních cen). Z dalších příčin stojí za pozornost zejména vysoká zadluženost rozvojových zemí, nízké a kolísající ceny přírodních zdrojů, surovin a zemědělských produktů na světových trzích, exportní portfolio složené pouze z několika málo komodit, vysoká nezaměstnanost, nedostatek kvalifikovaných pracovních sil a nedostačující dopravní i technická infrastruktura.

Mezi demografické příčiny patří vysoká hustota obyvatelstva (Rwanda, Indie, pobřežní oblasti Číny, Indonésie, delty Nilu, Nigeru a jiných řek), nedostatečná zdravotní péče, absence záchranné sociální sítě, někdy i fundamentální uplatňování kulturních a náboženských tradic, které mohou ztěžovat dostatečné zapojení určitých vrstev společnosti do ekonomických struktur země apod. Problémem je také nerovné postavení žen, které de facto polovině populace brání ve vytváření bohatství společnosti.

Enviromentálními příčinami jsou odlesňování a následná eroze půdy, dezertifikace, znečištěné zdroje pitné vody a ovzduší ve velkoměstech.

Z uvedených příčin vyplývá, že vývoj procesu snižování počtu extrémně chudých do velké míry závisí na ekonomickém růstu rozvojových zemí. Ten však sám o sobě nemusí být zárukou. Na chudobu působí mnoho faktorů, které lze jen těžko odstranit. Zda je možné řešení se

Teoretická část

asi jen těžko dovíme, jelikož chudoba, její příčiny a následky zužují lidstvo už od ne paměti. Nemůžeme se zaměřit pouze na jeden faktor, protože kdybychom ho odstranili, tak nám vznikne další nebo nám naroste větší procento v ostatních faktorech chudoby. Proto bychom se měli dívat na chudobu jako celek a hledat a zkoušet různá efektivní řešení, jak lze chudobu zastavit nebo alespoň zpomalit její dopad na lidi.²⁴

²⁴ Adra,. *Příliš vzdálené cíle*, Educon, o.s. Praha 2008, str.10-12

3.3 Dělení chudoby

Chudobu lze v zásadě rozdělit na dvě skupiny, které se dále dělí. Dá se říci že, nejhorším stadiem chudoby je tzv. **absolutní chudoba**, o které mluvíme v případě, že se člověk dostane do stavu, kdy není schopen uspokojit své nezákladnější potřeby, jako je zajištění potravy a ošacení, potřeby nezbytné pro život. Tento druh chudoby může dojít až do stavu, kdy je ohrožen život takto postižené osoby. Druhým druhem je tzv. **relativní chudoba** což je stav, kdy jedinec nebo rodina uspokojují své sociální potřeby na výrazně nižší úrovni než je průměrná úroveň v dané společnosti.

Dalším dělení dělí chudobu na objektivní a subjektivní:

Objektivní chudobu určuje stát, který konkrétně stanoví, co znamená uspokojování základních lidských potřeb a určí komu přísluší jaká pomoc. **Subjektivní chudoba** je vlastní hodnocení svého stavu, které nemusí být shodné s objektivní chudobou a neplynou z toho žádné důsledky.

Příčiny chudoby

Příčin chudoby je nespočet, jedním z hlavních příčin chudoby je bída, hlad, předčasná úmrtí. Ztížený přístup ke vzdělání znemožňuje vymanit se z chudoby. Bída se stává podhloubím pro kriminalitu i mezinárodní organizovaný zločin. Zbídačelí lidé jsou často objektem obchodu s orgány, lidmi či dětskými otroky, prostitutí apod. Další příčinou chudoby je migrace lidí, kteří jdou s myšlenkou lepšího života do větších nebo hlavních měst, tím pak dochází k vytváření slumů (chudinských čtvrtí). Z mého hlediska si myslím, že snad každá humanitární organizace se snaží odstranit tento socioekonomický statut. Z tohoto bludného kruhu jde jen ztěžší najít správnou cestu ven. Zda-li se chudoba někdy odstraní, to se nejspíš ani nedovíme, ale existuje zde program v rámci OSN, který si klade za cíl do roku 2015 snížit na polovinu počet lidí, kteří žijí z nižšího příjmu než 1 USD na den. ²⁵

²⁵ Adra, . *Příliš vzdálené cíle*, Educon, o.s. Praha 2008, str.12

3.4 HIV/AIDS, malárie a další vážné nakažlivé nemoci

Z knihy Humanitární charty a minimálních standardů pro humanitární pomoc (pro Červený kříž) se dočteme, že nejčastějšími příčinami onemocnění a úmrtí v populaci zasažené krizovou událostí jsou spalničky, průjemová onemocnění, akutní infekce dýchacích cest, podvýživa a v oblastech, kde se vyskytuje, rovněž malárie. Za jistých okolností mohou propuknout i další nakažlivé choroby, jako je meningokokový zánět mozkových blan, žloutenka, tyfová horečka, tyfus a recidivující horečka. Na počátku krizové situace se běžně vyskytují průjemová onemocnění a nakažlivé choroby, jako je tuberkulóza, které mohou být také prvním příznakem viru HIV/AIDS.

Pokud to prostředky dovolují, jsou to hlavně místní zdravotní orgány a zařízení, které pomáhají dané komunitě a lidem. Sama zasažená populace hraje důležitou roli v prevenci a kontrole těchto chorob skrze dodržování osvědčených zdravotnických zásad.

Prevence je základní priorita kontroly při nakažlivých chorobách. Úspěšná realizace pomoci v dalších sektorech, jako je voda, hygienické záležitosti, výživa, potraviny a nouzové přístřeší je proto také klíčová. Husté osídlení daného místa, znečištění vodních zdrojů, jako jsou studny, řeky apod., špatné hygienické podmínky a nízká kvalita ubytování, to vše přispívá k rychlému šíření nemoci. Nedostatek správné výživy, zejména u malých dětí, zvyšuje náchylnost k onemocnění a přispívá k vysokému procentu úmrtnosti.

Je také důležité zvážit opatření nutná ke kontrole a prevenci pohlavních chorob a přenosu HIV. Realizace jakýchkoli kroků závisí na dostatku epidemiologických informací, týkajících se zasažené populace a charakteru krizové události. Choroby, které mají potenciál epidemie, jsou zaznamenány počátečním průzkumem, existují standardní postupy pro jejich prevenci, diagnózu a léčbu a vhodně se na nich podílejí rovněž zdravotnická zařízení, zdravotničtí pracovníci, kteří v komunitě pracují, komunity a lidé, kteří jednotlivé domácnosti navštěvují. Prohlídky se provádějí neustále, aby se tak mohly rychle zjistit nakažlivé choroby a zahájit konkrétní kroky k jejich odstranění.

Epidemie je definována jako nadměrný výskyt případů určité choroby v poměru k předchozím zkušenostem vztahujícím se k danému místu, době a populaci. Může být někdy obtížné určit zda se jedná o epidemii nebo ne.²⁶

²⁶ PROJEKT SPHERE. *Humanitární charta a Minimální standardy pro humanitární pomoc.*, 2003.str. 207,208

Prevence HIV podle Humanitární charty (Červeného kříže)

V rámci humanitární pomoci konkrétní kroky v tomto směru musí být zahájeny ihned po vypuknutí krize, aby se tak minimalizovalo nebezpečí přenosu infekce. Charakter krizové události a celková epidemiologická situace je zasažených lidí určují, jaké kroky je ve vztahu k prevenci HIV/AIDS nutné podniknout a které z nich jsou realistické. Jakákoli pomoc v tomto směru by měla respektovat práva jednotlivce nakaženého virem HIV/AIDS a zabránit přenosu viru HIV ve zdravotnických zařízeních. Pomoc by měla garantovat: bezpečnost krevních transfuzí, dostupnost kondomů, dostupnost materiálů a prostředků potřebných k všeobecné prevenci, odpovídající informace, vzdělání a úroveň komunikace o daném problému.

Kontrola malárie, způsobována bacilem *plasmodium falciparum*, zůstává hlavním zdravotním rizikem v tropických oblastech po celém světě. Dokonce i pro populace přemístěné z vysoce epidemické oblasti je prevence malárie spojená s individuální ochranou pomocí napuštěných sítí kolem lůžka. Hromadná distribuce moskytiér napuštěných insekticidem může značně omezit přenos malárie. Léčba nakažených musí být v souladu s národním programem pro malárii hostitelského státu, ale musí být přizpůsobeno epidemiologickému vzorci zasaženého obyvatelstva. Ten se nejlépe definuje až po krizové události, kdy je možné epidemiologické trendy lépe vyhodnotit.

V těchto případech je třeba mít konkrétní zdravotnické projekty, které jsou v raných stádiích krizových situací realizovány prostřednictvím lokálního systému základní zdravotní péče, pokud existuje.

Zdravotnické projekty jsou realizovány na odpovídajících úrovních systému základní zdravotní péče. Ne všechny krizové události vyžadují intervenci na všech stupních zdravotní péče. To stanoví počáteční průzkum. Mimořádná zdravotní péče, včetně léčby chorob a zranění, je obyvatelstvu poskytována převážně na úrovni komunity. Do poskytování zdravotních služeb jsou v co největší míře zapojeni profesionální zdravotníci z populace zasažené krizovou událostí. Pracovníci v terénu jsou vybíráni z dané komunity a zhruba odrážejí profil populace podle pohlaví a kultury, tak jak byl zjištěn při počátečním průzkumu.²⁷

²⁷ PROJEKT SPHERE. *Humanitární charta a Minimální standardy pro humanitární pomoc.*, 2003.str. 269-273

3.4.1 Rozvojové cíle tisíciletí (MDGs)

MDGs neboli Millenium Development Goals

V návaznosti na desetiletí významných konferencí OSN a schůzek na nejvyšší úrovni se v září roku 2000 sešli světoví vůdci v sídle Organizace spojených národů v New Yorku, aby přijali deklaraci partnerství. Jeho smyslem bylo omezit do roku 2015 krajní chudobu a vytyčit řadu konkrétních úkolů, později formulovaných v podobě seznamu osmi Rozvojových cílů tisíciletí.

8 cílů MDGs

- Odstranit extrémní chudobu a hlad
- Dosáhnout základního vzdělání pro všechny
- Snížit dětskou úmrtnost
- Prosazovat rovnost pohlaví a posílit roli žen ve společnosti
- Zlepšit zdraví matek
- Bojovat s HIV/AIDS, malárií a dalšími nemocemi
- Zajistit udržitelný stav životního prostředí
- Budovat světové partnerství pro rozvoj

Měření MDGs je klíčem k úspěchu. MDGs Opírají svou schopnost motivovat ty, kdo přijímají rozhodnutí, a mobilizovat podporu veřejnosti o to, že jsou časově termínované a měřitelné.

Aby bylo možné sledovat pokrok směrem k naplňování MDGs v globálním měřítku i v jednotlivých zemích, bylo z těchto cílů odvozeno 48 ukazatelů, od podílu populace žijící za méně než 1 USD denně až po procento uživatelů internetu. Počínaje 15. lednem 2008 byl seznam oficiálně rozšířen na více než 60 ukazatelů, aby bylo možné zahrnout data, která se předtím nebrala v úvahu, týkající se např. zaměstnanosti.

Ve skutečnost ovšem pro řadu, ne-li většinu z těchto ukazatelů nejsou u většiny rozvojových zemí k dispozici přesné nebo aktuální údaje, což činí tento systém pro neodborníky příliš složitý. Takže se měřítkem pro určování pokroku de facto stala hranice chudoby ve výši 1 USD denně, jak je definovala Světová banka. Roku 2000 byl široce zmiňován údaj 1,2 miliardy lidí žijících v chudobě, na něž se nepřímě odvolávaly také hlavy států v Deklaraci tisíciletí: „, Nebudeme šetřit úsilím, abychom vysvobodili naše druhy, muže, ženy a děti z ponižující a odlišující situace krajní bída, v níž se jich v současnosti nachází víc než miliardy.“

Národní a mezinárodní trendy v boji proti chudobě lze snadno a přesvědčivě hodnotit pomocí tří jednoduchých ukazatelů, jež jsou k dispozici pro většinu zemí světa a z nichž lze zjistit průměry způsobem, který zvládne kterýkoli středoškolský student.²⁸

²⁸ Humanistické Centrum Narovinu, *Afrika nevšedníma očima*, interní materiál, zdroj: Zpráva Social Watch 2008

Praktická část

4. Studie v Keni

Pro tuto absolventskou práci jsem si vybrala humanitární a vzdělávací projekty v Keni. Do této části práce jsem zahrнула projekty nejznámějších humanitárních organizací, které už mají letitou zkušenost s pomocí v zahraničí, a také jeden projekt, který druhým rokem úspěšně provozuje IT centrum v Nairobi a zprostředkovává adopci na dálku a tím je projekt AFA. Jako další uvádím výzkum z New Yorkského a Philadelphského ghetta, které jsem navštívila v říjnu 2011 a v březnu 2012. Jelikož jsem ještě sama osobně neměla možnost navštívit Keňu rozhodla jsem se využít svého studijního pobytu v USA a zmapovat situaci zde, protože dle mého názoru život na ulici je všude stejný.

Humanitární a vzdělávací projekty v Keni jsem si vybrala především z osobních důvodů a také i proto, že jsem přesvědčena o dobré budoucnosti této země za pomoci humanitárních organizací a aplikací jejich dlouhodobých rozvojových projektů, jako je sociální, zdravotnická a vzdělávací osvěta.

Hlavním důvodem výběru dlouhodobých rozvojových projektů je fakt, že humanitární pomoc má jen krátkodobý charakter a neklade tak velký důraz na to, aby si lidé sami pomohli ze své životní situace za pomoci rozvojových projektů. V předešlé teoretické části, jsem více čerpala z humanitární pomoci a krizové intervence Červeného kříže, který má opravdu letitou a snad asi podle mne největší zkušenost s humanitární pomocí v zahraničí. Červený kříž, jak jsem již uvedla se zaměřuje na okamžitou humanitární pomoc, ale v této praktické části se budu věnovat rozvojovým projektům a to:

1. ADRA (zdravotnické projekty)
2. Humanistické centrum Narovinu (adopce na dálku)
3. Projekt Afrika Africe
4. Nadace Lejly Abbasové Asante Kenya

Nejde přímo určit, který projekt je důležitější než ten druhý, myslím si, že důležité jsou všechny, avšak toto zjistím v následujícím výzkumu, který jsem dělala pomocí rozhovoru s lidmi, kteří pocházejí z Keni a mají zkušenosti s pomocí v zahraničí anebo s lidmi, kteří realizují projekty v Keni.

4.1 Základní charakteristika země

Oficiální název: Keňská republika

Hlavní město: Nairobi

Rozloha: 582650 km²

Počet obyvatel: 36913721

Hustota zalidnění: 63 lidí na km²

Měna: keňský šilink (K Sh) = 100 centů

Úřední jazyk: angličtina, svahilština

Rozloha vodní plochy: 13420 km²

Rozloha pevniny: 569250 km²

Délka hranic: 3477

Délka pobřeží: 536 km

Sousedící země: Uganda, Tanzanie, Súdán, Somálsko, Etiopie

Průměrný věk muže: 48

Průměrný věk ženy: 48

Hrubý domácí produkt na osobu: 1445\$

Procento populace, které je gramotné: 70%

Nezaměstnanost: 34 % (1996)

Zemědělství: pěstování kukuřice, pšenice, čiroku, prosa, ječmene, rýže, manioku, batátů, brambor, luskovin, zeleniny, čajovníku, kávovníku, trop. ovoce, chov hovězího dobytka, koz

Přírodní zdroje: zlato, sůl, vápenec, soda

Nejvyšší hora: Mt. Kenya - 5.199 m n. m

Nejdelší řeka: Tana (800 km)

Největší město: Nairobi (1.800.000 obyvatel)

Přírodní nebezpečí: sucha, záplavy

Železnice v km: 2778, Silnice v km: 63942

Přístaviště: Kisumu, Lamu, Mombasa,

Náboženská příslušnost: protestanté 19%, muslimové 6%, Románští katolíci 27%²⁹

²⁹ New Wolrd Edition,., *Kapesní atlas světa s lexikonem států*. nakladatelství Marco Polo, str.215

Právní systém

Keňský právní systém není bez problémů, je to jeden z nejvíce zkorumpovaných institucí v zemi. V roce 1987 prezident Moi změnil zákon tak, aby prezident mohl jmenovat a odvolávat soudce. To znamená, že soudci, by neměli trestat lidi, kteří předtím volili prezidenta.

To také znamená, že každý soudce, který se snažil jít proti přání prezidenta pravděpodobně ztratí svou pozici, přestože rozhodl nezávisle o ústavních záležitostech. Jako výsledek, má soudní systém velmi špatnou pověst mezi Keňany, protože v mnoha případech se rozhoduje ne podle práva, ale podle toho, jak velký vliv má osoba, nebo zda úplatky byly zaplacený. Aby toho nebylo málo, právní systém v Keni je pomalý a drahý. Lidé jsou zatýkáni za drobné zločiny a přestupky a pravděpodobnost získat právní pomoc a peníze na úhradu advokáta je nízká³⁰.

³⁰ CAVENDISH M., *Cultures of the world Kenya. Vydání druhé.* New York 2004, S. 42-43

4.2 Všeobecné zdravotní a sociální problémy Keni

- Chudoba
- Politický systém (korupce)
- Vzdělání (placení školného)
- Nedostatek pracovních příležitostí
- Zvyšující se počet nakažených virem HIV
- Zvyšující se počet obyvatel (porodnost, úmrtnost novorozeňat)
- Nedostatek zdravotnických zařízení (materiál, personál)
- Kultura a tradice (ženská obřízka)
- Nově přistěhovalí vesničané do okolí hlavního města Nairobi (slumy)
- Zneužívání levných pracovních sil (pracující děti)
- Zušující sucho, nedostatek vody
- Zabírání území Masajů tamní vládou (povstalectví a boje)
- Nedostatek nerostného bohatství (diamanty...)
- Špatná infrastruktura
- Vysoké nájemné, drahé zboží...
- Nedostatečná podpora v používání antikoncepčních prostředků

4.2.1 Zdravotní problémy Keni

Zdravotní situace v Keni

Dle oficiálních internetových stránek Světové zdravotnické organizace, Keňa patří mezi nejrozvinutější země východoafrického regionu. Její populace čítá dnes přibližně 38,6 milionu obyvatel. Od té doby však o několik milionů ještě vzrostla.

Očekávaný věk dožití je u žen 55 a u mužů 52 let. Ve věku 15 až 60 let zemře více jak 40% žen i mužů. Cca 12% dětí zemře před tím, než se dožije věku 5 let.

Celkové státní náklady na zdravotnictví činily v roce 2006 4,6% GDP což je ale jen 105 USD per capita.

Příčiny úmrtí v Keni³¹

- HIV/AIDS 38%
- Dolní dýchací infekce 10%

³¹ —. Mortality Country Fact Sheet 2006. *World Health Organization*. [Online] 2006. [Citace: 9. 11 2010.] http://www.who.int/whosis/mort/profiles/mort_afro_ken_kenya.pdf.

- Diareická onemocnění 7%
- Tuberkulóza 5%
- Malárie 5%
- Mozková onemocnění 4%
- Ischemické srdeční nemoci 4%
- Prenatální podmínky 4%
- Dopravní nehody 2%
- Chronická obstruktivní plicní onemocnění 2%

Míra úmrtí je vyjádřena tzv. úmrtností, tj. ukazatelem závažných zdravotních problému („mortality rate“ anglicky).³² Tento ukazatel vyjadřuje počet úmrtí na dané onemocnění ve vztahu k počtu osob daného populačního celku a času. Úmrtnost jde definovat jako incidenci úmrtí.

³² ŠEJDA, Jan, ŠMERHOVSKÝ, Zdeněk, GÖPFERTO VÁ, Dana. *Výkladový slovník epidemiologické terminologie*. Praha : Grada Publishing, 2005. S. 107.

4.3 Specifické problémy v Keni

Níže uvedené problémy vyplývají především ze zdrojů jako jsou odborné časopisy, webové stránky a také především ze zdrojů od humanitárních organizací a přátel z Keni. Tyto problémy jsem rozdělila na jednotlivé sektory.

a) chudoba

Asi mezi největšími problémy v Keni je chudoba. S chudobou je spojeno mnoho dalších faktorů, jako vzdělání, nedostatečná nabídka práce, kvalifikovanost, politická situace atd. S chudobou se dá velmi těžko bojovat a je k tomu zapotřebí mnoho účinných nástrojů, aby alespoň z části byla odstraněna. Chudoba v Keni vzniká především z toho důvodu, že není dostatek práce pro lidi a také není dostatek kvalifikovaných pracovníků, proto vzniká čarovný kruh, kdy je zapotřebí odstranit. V nejvíce chudobou postižených oblastech pomáhají humanitární organizace, kdy se snaží pomoci lidem z bídy, alespoň částečně a to za pomoci, rozdávání potravinových balíčků (rýže, mouka, pitná voda) a také oblečení. Některé humanitární organizace např. při stavbě nemocnice využívají domácích (keňských) pracovních sil, aby alespoň na nějakou dobu mohli poskytnout nejen materiální pomoc, ale i pracovní. Také i misijní oblasti se snaží o nabídku pracovních příležitostí jako např. při stavbě kostela, obdělávání orné půdy, anebo také jako učitelé do misijních škol. Přestože mnoho obyvatel Keni žije na hranici chudoby, tak některé domorodé kmeny žijící hluboko ve středozemí si ani neuvědomují nebo nechtějí si uvědomovat, že by mohli žít lépe a že žijí v chudobě, jsou to hrdé kmeny, které nechtějí přistoupit na politický systém ani na možnost žít v „moderní době“.

b) vzdělanost

Školství a školní systém v Keni a i v celé Africe je jeden velký problém, který se snaží řešit mnoho humanitárních organizací i země sama. Děti v Keni mají možnost studovat zadarmo jen základní školu, dále střední školu a vysokou školu si musí hradit samy. Především děvčata v Keni, která chtějí studovat, mají daleko těžší podmínky než chlapci. Mnoho rodin si školné nemohou dovolit, školné daleko převyšuje jejich roční příjem, výdaje na studium samotné jsou tak vysoké, že mnoho rodin se rozhodne proto to, aby jejich dítě nechodilo do školy a raději se staralo o své rodiče, mladší sourozence a vydělávalo peníze anebo děvčata jsou provdána v útlém věku nějakému staršímu mláďenci za několik keňských šilinků nebo koz.

A zde nastává ten největší problém a otázka, co je lepší pro celou rodinu jako takovou anebo pro jedno dítě. Když rodina zaplatí svému dítěti školné, nejspíš bude žít v naprosté bídě. Ale poté co jejich dítě vystuduje, bude si moct najít práci a vypomáhat své rodině finančními prostředky. Na druhé straně, když dítě nepůjde studovat a půjde vydělávat pár dolarů měsíčně, tak rodina bude moci mít denně chléb či jinou potravinu k přežití, ale jak dlouho může rodina takto žít bez vzdělání se zvyšujícími se cenami potravin, nájmem apod. když dítě nebude mít vzdělání. Je to opravdu velmi těžké rozhodování pro rodiny a proto v tomto případě by měla zasáhnout vláda, kdy by měla umožnit středoškolské vzdělání zadarmo a pro jakékoliv pohlaví. Také zde hraje hlavní roli informovanost obyvatel, pokud obyvatelé nebudou dobře informováni o možnostech a příležitostech, které by mohli mít se vzděláním, tak jen těžko sami najdou cestu ven z chudoby.

c) slumy

Jsou podle definice Organizace spojených národů agentury UN-HABITAT chudinské čtvrti z improvizovaných a obvykle nelegálně postavených chatrčí, které se nacházejí hlavně na předměstích velkoměst v chudých státech.

Kibera v Nairobi, hlavním městě Keni, je druhý největší slum v Africe. Největší slum v Africe je Soweto, který se nachází v Jihoafrické republice a má okolo jednoho milionu obyvatel. V Asii je nejvíce slumů blízko hlavních měst v takzvaných chudinských předměstích. V Nairobi je také další velký slum Mukuru. Většina obyvatel slumu jsou přistěhovalí vesničané, kteří sem zde přišli za prací, za obchodem anebo museli utéci z rodné vesnice před povstalcí. Život v slumu není v žádném případě jednoduchý, je až nepředstavitelné v jakých podmínkách lidé musejí žít. Denně se zde znásilňují a vraždí děti a ženy. Téměř nulové procento z obyvatel se dostane z bídy a života ve slumu. Ve slumech je velká nakažlivost virem HIV, také malárií další nebezpečí, jsou rabování, krádeže, vraždy znásilňování a další hrůzostrašné zážitky, které jsou tady na denním pořádku.

d) vir HIV, antikoncepční přípravky

Dalším problémem, který zužuje celý svět nejenom Afriku je virus HIV. V Keni bylo v roce 2003 nakaženo přes 1 200 000 tis. obyvatel v dnešní době je to, ale mnohem více za rok 2003 zemřelo 150 000 tis. obyvatel nakaženo tímto virem. S virem HIV je opět propojena nedostatečná informovanost lidí (sociálně-zdravotnicko-vzdělávací osvěta). Kdyby obyvatelé

byli dobře informováni o možnostech chránění se proti tomuto viru, je velká pravděpodobnost, že v příštích 10 letech by se nákaza mohla zmírnit i o několik procent.

e) kultura, tradice, úmrtnost a porodnost

Keňa je známá svou barvitostí a to nejen tou přírodní, ale také kulturní. V Keni žije asi okolo 50 druhů komunit (etnického složení) a tím nejvíce rozšířeným jsou Kikuyu 20,12 %, ale mezi nejznámější patří Masajové. Protože etnické složení je opravdu velmi bohaté, tím také vznikají určité nepokoje mezi lidmi. Kmen Masajů je znám tzv. ženskou obřízkou. Masajové kteří stále žijí podle starodávných tradic, tuto obřízku dělají dodnes a s tím je také spojená vysoká úmrtnost dívek z důvodu podmínek při kterých byla obřízka vykonávána a následně dívka zemře na otravu krve, zanícení genitálií apod. Jiným problémem je úmrtnost novorozeňat a rodiček, která je zapříčiněná nevhodnou pomocí rodící matky. V Keni je nedostatek nemocničních zařízení a mnoho nastávajících matek rodí doma nebo na cestě do velmi vzdálené nemocnice. V dnešní době se tento problém snaží vyřešit nejedna humanitární organizace, ale chybí zde finanční prostředky a doplňující kvalifikovaný personál. Počet rodiček stoupá z toho důvodu, že u nich nastalo nechtěné těhotenství a s tím je i spojená neinformovanost a antikoncepčních prostředků.

f) sucho a záplavy

Jedním z posledních hlavních problémů Keni je velké sucho na severu země, které trvá až nepřiměřeně dlouho. V dalších částech země jsou občasné záplavy, kdy jsou lidé nuceni opustit své domovy. Když je sucho není úroda a není především pitná voda, která je nejdůležitější jednotkou pro přežití lidstva a celé země. Vždyť téměř polovina obyvatel Keni nemá přístup k pitné vodě. Tento problém však nejde vyřešit lidskou silou, do jisté míry ano, při stavbě nových studní, které však při velkém suchu vysychají. Opět zde platí pravidlo, že proti přírodě člověk nic nezmůže a měl by se jí přizpůsobit a nebojovat s ní. Také jedním z hlavních cílů rady OSN na zasedání v roce 2000 při MDGs bylo, jako 7. cíl zajistit udržitelný stav životního prostředí. Integrovat principy udržitelného rozvoje do politiky a programů jednotlivých států a zabránit ztrátám přírodních zdrojů. Omezit ztráty biodiverzity a dosáhnout do roku 2010 podstatného snížení množství ztrát. Devastace přírody má dopad na každého.

4.3.1 Problémy Keni z pohledu cestovatelů

V odborném časopise Lidé a Země, kde jsou velmi známí cestovatelé, kteří přispívají svými osobními zkušenostmi z cest jsem se dočetla, že dnešní Keňa má obrovské problémy, které se jen obtížně dostávají na povrch.

Nairobi, staré jen sto let, má za sebou velmi bouřlivý vývoj. Vzniklo v roce 1899 jako umělé osídlení na východoafrické železnici, která byla Brity budována z pobřežní Mombasy do Kampaly, hlavního města Ugandy. Jméno vzniklo v masajském jazyce jako Ewaso Nyirobi, což se dá volně přeložit jako „chladné vody“. Od roku 1905 se země začala překotně rozvíjet. Nairobi nahradilo Mombasu jako centrum britského východoafrického protektorátu. Železnice postupně přinesla do města bohatství. Dodnes je mezi Nairobi a Mombasou cítit vzájemná rivalita. Turismus a věci s ním spojené jsou hnacím motorem keňské ekonomiky. Díky turismu se z Nairobi během krátké doby stalo jedno z nejvyspělejších afrických velkoměst. Dnes se mu neřekne jinak než město safari a horských treků.

Kdybyste se podívali na Nairobi z letadla, bude vám připomínat spíše sřelecký terč. Střed – centrum plné vysokých budov – tvoří hlavní třídy Moi Avenue a Kenyatta Avenue. Když kráčíte po třídě Moi Avenue, jako byste ani nebyli v Africe, ale v nějakém evropském velkoměstě. Ulice jsou uklizené, parky úhledně posekané, na každém kroku stojí bílý odpadkový koš, na němž je nakreslená červená stužka s anglickým nápisem vyzývající Nairobany, aby si ještě dnes nechali udělat test na HIV/AIDS. Na třídě Kenyatta Avenue stojí vysoké budovy evropských a amerických bank, mezinárodních sítí hotelů, leteckých společností, ale také různých obchůdků s tradičními masajskými maskami a vyřezávanými zvířátky. Na pořádek dohlíží po zuby ozbrojená policie. Díky tomu je tu bezpečno i v noci.

Na centrum navazují luxusní čtvrti pro nairobskou smetánku. Jsou to adresy většinou vysokých státních úředníků, náčelníků policie a armády, bankéřů a úspěšných podnikatelů. Mezi takové čtvrti patří například Westland. Je tu nespočet luxusních vil s bazény a minigolfem, obehnaných dvoumetrovou zdí s ostnatým drátem nebo střepy. U vjezdu do objektu hlídá ve dne v noci soukromá ochranka. Přes den se nesmí používat klakson, žebrákům a chudým lidem ze slumů je vstup zakázán úplně. Po desáté večer je sem vstup povolen jen rezidentům.

Za poslední zdí pak začíná peklo: periferie plná bídy a utrpení. Ze zhruba pěti milionů obyvatel Nairobi žije více než 1,5 milionu z nich ve slumech, které obklopují celé město. Největším slumem Afriky a jedním z největších slumů na světě je právě nairobská Kibera. Tento gigantický slum je vzdálen jen několik zastávek městským autobusem od luxusního

centra keňského velkoměsta³³ a ze všeho nejvíc připomíná obří smetiště. Pitnou vodu, elektřinu nebo jen záchod byste tam hledali marně. Místo toho je to ráj pro moskyty a jiný obtížný hmyz. Studně jsou plné jejich larev. Není tu ani kam šlápnout, aby se člověk nazabohil do odpadků nebo výkalů. Pohled na příbytky místních obyvatel není nikterak veselý. Ti bohatší mají boudy z plechu nebo hlíny, zbytek bydlí přímo na ulici pod igelitovým pytle.

Když se procházíte po Kibeře, po nějakém čase vám začne vrtat hlavou myšlenka, že vlastně nikde nevidíte staré lidi nebo aspoň někoho s prošedivělými vlasy. Průměrný věk v Kibeře je něco málo přes pětatřicet let. HIV, malárie, žloutenky a tyfus dělají své. Dalším paradoxem je fakt, že ve třiceti stupních nad nulou tady děti chodí v péřových bundách a čepicích. Proč mají nouzi jen o jídlo, a ne o oblečení? Odpověď nabízí statistika, podle níž každé třetí dítě umírá do pěti let po narození. A ani potom nejsou čísla o moc lepší. Věci tam prostě vydrží déle než lidé. Největším problémem slumů jsou sirotci. Sociální systém v Keni neexistuje, proto nezbyvá dětem po smrti rodičů nic jiného než žebrat nebo se přehrabovat v odpadcích navezených ze čtvrtí, jako je Westland. Sirotci postávají bosí a špinaví kolem cest, natahují ruce ke kolemjdoucím a žebrají třeba jen o hrst hrášku, aby zahnali bolest z hladu. Většina z nich překrývá hlad vdechováním lepidlových výparů.

V Keni neexistuje důchodový systém. Na každého z rodičů připadají zhruba dvě až tři děti, které jsou schopny je ve stáří uživit.

Projekt HICAP (Highland Community Assistance Programme), nairobských dobrovolníků Jamese a Ronalda. Tento projekt měl před na začátku na starost pětasedmdesát sirotek a dvacet adoptivních maminek. Dnes čítá osazenstvo projektu HICAP sto padesát dětí, které jsou doslova posbírány z ulic slumů. Většinu osazenstva tvoří sirotci, jejichž rodiče zemřeli hlavně na AIDS. Nebýt projektu HICAP, děti by skončily jako bezdomovci nebo číchači lepidla. Všichni bydlí v jedné ulici ve slumu Mukuru, nejmenšího nairobského slumu. Organizace HICAP zajišťuje školní výuku, jídlo a lékařskou pomoc. Bohužel peníze vystačí na tyto nezbytnosti, ale na ostatní důležité věci, jako například moskytiéry, nejsou. Peníze HICAP získává ze sponzorských darů, grantů a z malého státního příspěvku. Peníze určené na pomoc v tomto případě opravdu dojdou tam, kam mají.³⁴

³³ Smetánka M., *Lidé a Země*. 1.6.2007

³⁴ Zahradníček J., *Lidé a Země*. 2.3.2009

Drahé uniformy

Vzdělávání je další velký problém. Střední škola stojí v přepočtu kolem 350 dolarů na rok, částka za semestr na vysoké škole šplhá do nedostupné výše dvou tisíc dolarů. Při průměrném výdělku dolar denně jsou to pro většinu obyvatel nedosažitelné podmínky. Po mezinárodním tlaku Keňa nakonec zavedla základní školní docházku zdarma, ale jako v bývalé britské kolonii je tu povinností každého malého studenta nosit školní uniformu.

Také pastelky a ostatní školní pomůcky musí mít školák vlastní. Uniforma stojí okolo dvaceti dolarů. To je pro většinu lidí další nepřekonatelná překážka na cestě ke vzdělání. Proto vzniklo v Kibeře několik soukromých škol. Sedí se v nich na hliněné podlaze nebo na kusech prken, katedru tvoří vyviklaný stůl s židlí bez opěradla, tabule je sbitá z několika prken, která se po počmárání hned vyměňují, popisy zvířat visí na jutových pytlích. Učitelem je většinou rodič některého ze školáků nebo dobrovolník. S naší představou jejich výuka nemá mnoho společného, ale děti hltaají každé učitelovo slovo, jako by věděly, že vzdělání je jediná cesta ze světa, kde nejsou peníze na jídlo, natož ještě na školní uniformu.³⁵

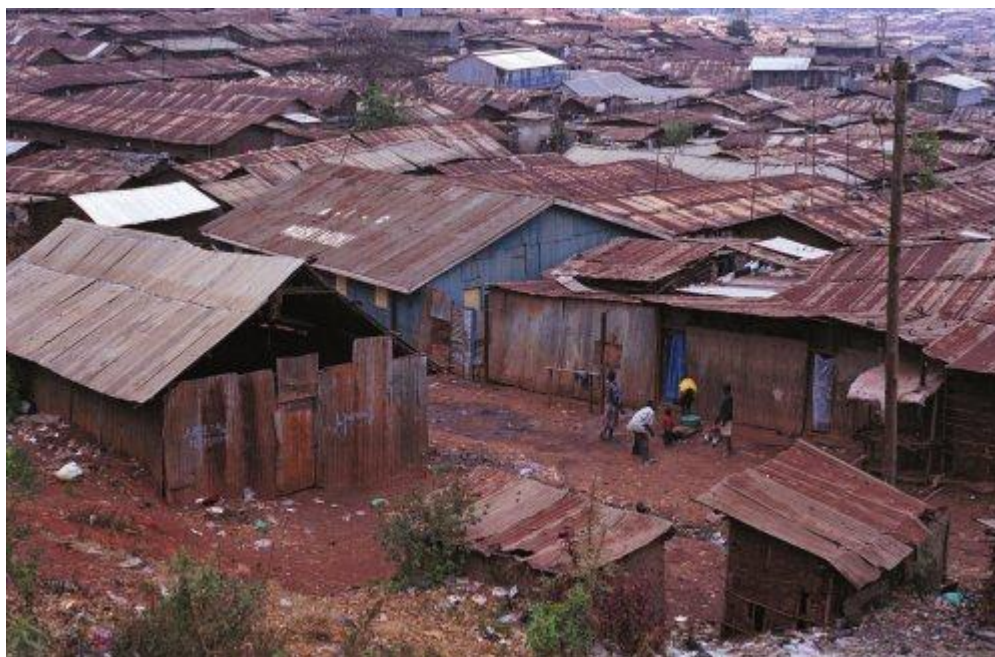
³⁵ Smetánka M., *Lidé a Země*. 1.6.2007

Děti ulice

Žijí, pracují a spí na městských smetištích. Čichají lepidlo a nechodí do školy. Tvoří organizované gangy, aby přežily. Desítky tisíc nairobských dětí ulice. Právě slumy jsou nejjistějším a neochvějně činným zdrojem bezprizorních dětí ulice. Ty pobíhají po centru Nairobi mezi upravenými lidmi v oblecích a kostýmcích, žebrají, kradou, povalují se na křižovatkách, v podchodech a zákoutích, hledají obživu na smetištích. Odhady počtu street kids žijících v Nairobi se značně rozcházejí – podle posledních odhadů pracovníků humanitárních organizací by jich mohlo být kolem padesáti tisíc, a toto číslo stále roste. Obrovské množství dětí bez domova a zázemí souvisí s prudkými změnami v tradičním africkém modelu soudržnosti rodiny a kmene. Dříve, a hlavně ve venkovských oblastech to bylo pevným pravidlem, se o osiřelé dítě postarali příbuzní nebo ostatní příslušníci kmene a jen málokdy skončilo ponecháno napospas osudu. Dnes doufá mnoho chudých venkovských zemědělců v lepší životy ve městech. Stěhují se a opouštějí své vesnice, takže se rodina rozpadá a tříští. Jednotlivci nebo celé početné rodiny nakonec mizí v křivolakých uličkách slumů s velmi mizivými vyhlídkami do budoucna. A ve městě se na rodinnou nebo kmenovou soudržnost nehraje, tady každý kope výhradně sám za sebe. Rodiče nejsou schopni postarat se o neúměrný počet svých dětí, a tak není vůbec výjimečné, že některé z potomků zkrátka vyhodí z domova na ulici nebo je místo do školy pošlou vydělávat peníze. Počítá se s tím, že si dítě přes den sežene něco k jídlu a večer přinese nějaké přilepšení do domácí kasy. Ale zkrátka, ať se protluče, jak dovede. Děti také utíkají od rodičů samy, protože ulice jim nabízí volnost, povyražení a peníze, které doma nejsou. K celkové rodinné idylce lidí v bezvýchodné situaci se přidává alkoholismus, a to nejen u mužů, ale i u žen. Užívání laciných a dostupných drog, jako čichání výparů z lepidla, kouření marihuany nebo žvýkání betele (v Keni se mu říká miraa), patří k obvyklým metodám, jak si udělat život o něco přijatelnějším. Navíc ve slumech není dost místa pro soukromí nebo tajemství. Všichni všechno vidí a vědí. Sousedé žijí za kusem vlnitého plechu, rodiče spí v témže kamrlíku s dětmi a dopřávají jim už od malička zkušenosti, na které by měly mít dost času přinejmenším do puberty. Kvůli této příkladnosti se už z třináctiletých děvčat běžně stávají prostitutky. Muži často a bez skrupulí od rodin odcházejí a nechávají za sebou opuštěné matky s dětmi na krku. V jiném případě se spouštějí právě s prodejnými děvčaty, čímž nakazí virem HIV nejprve sebe, pak své manželky, které samozřejmě následně rodí nakažené potomky. Tohle všechno dohromady tvoří hrozivě účinný koktejl souvislostí, jehož produktem jsou desetitisíce dětí ulice.³⁶

³⁶ Smetánka M., Zahradníček J., *Lidé a Země*, 1.6.2007, 2.3.2007

Myslím si, že toto je největší problém Keni, tedy především Nairobi, kdy lidé z vesnic jdou s myšlenkou lepšího života do města a nakonec zjistí, že všechno je úplně jinak, ale přicházejí na to ve většině případů hodně pozdě. A v tomto případě je velmi důležité, aby všichni obyvatelé Keni byli dobře informováni o své zemi o svých možnostech a „právech“. A když už se dostanou do tíživé situace jako je život ve slumu, tak je zapotřebí mít pro to řešení a tímto řešením jsou dlouhodobé rozvojové projekty jako např. projekt Afrika Africe, který umožňuje nadaným dětem ze slumů docházet do školy či jiných vzdělávacích center.

37

³⁷Kibera slum. <http://www.lideazeme.cz/clanek/skryte-bolesti-keni>, stáhnuto dne 25.4.2010

5. Popis institucí a rozbor jejich činností v rámci humanitární práce v zahraničí (Keňa)

Název projektu	Zaměření	Kontakt	Internetové stránky
Nadační fond „ASANTE KENYA“	Vzdělávání Zdravotní prevence Podpora drobného hospodaření	Lejla Abbasová info@asantekenya.org	www.asantekenya.org
ADRA „projekt nemocnice Itibo“	Projekt celé nemocnice	Aleš Bárta barta.ales@seznam.cz	kena.websnadno.cz
Humanistické hnutí NAROVINU	Adopce na dálku Lékařská péče Děti na ulici Vzdělávání	Hana Kořínková ha-na.korinkova@adopcea frika.cz	www.humanistinarovinu.cz
CČSH - „Afrika Afri- ce“	Vzdělávání Zdravotní prevence	Phanuel Osweto oswetoph@gmail.com	www.afrikaafrice.cz

5.1 Nadace ADRA (adventistická nadace pro pomoc a rozvoj)

Je nezisková humanitární organizace, která si klade za cíl přispívat svou činností ke zvyšování úrovně života a zdraví obyvatel, a to jak v ČR, tak v ostatních zemích, které potřebují pomoc. Podporuje osvětovou činnost s důrazem na výchovu dětí a mládeže k sociálnímu cítění, boji proti rasismu, náboženské nesnášenlivosti, a to v jakékoli formě. Zaměřuje se na poskytování a koordinaci rychlé pomoci při řešení krizových situací, které jsou důsledkem živelných katastrof, rasových nebo politických problémů na celém světě bez ohledu na rasovou, etnickou, politickou nebo náboženskou příslušnost. Podílí se také na zmírňování následků mezinárodních konfliktů a občanských válek v oblasti materiální, sociální, duševní a duchovní.

Nadace ADRA úzce spolupracuje s mezinárodní nepolitickou humanitární organizací s názvem Adventist Development and Relief Agency (ADRA) s celosvětovou působností se sídlem ve Washingtonu D.C. a to především prostřednictvím evropské pobočky ADRA se sídlem v Bernu.

Tato nezávislá humanitární organizace byla založena v USA roku 1956 Církví adventistů sedmého dne. V současné době má přes 120 poboček v různých státech světa.

V České republice byla ADRA - Adventistická agentura pro pomoc a rozvoj – zaregistro

Praktická část
vána jako nadace 29.5.1992. ADRA Česká republika se řadila spolu s Anglií, Austrálií, Belgií, Dánskem, Finskem, Holandskem, Itálií, Japonskem, Kanadou, Německem, Norskem, USA, Švédskem a Švýcarskem mezi aktivní dárcovské organizace, tzn., že je schopna pomoc nejen přijímat ale především sama poskytovat. Pro realizaci programů pomoci bylo později založeno Občanské sdružení.

Nadace ADRA je členem Fóra dárců a společně s ostatními členskými nadacemi podepsala Etický kodex nadací.

ADRA ČR se angažuje nebo angažovala v Bangladéši, Barmě, Bosně a Hercegovině, Číně, Bulharsku, Indii, Indonésii, Kambodži, Keni, Libanonu, Moldavsku, Mongolsku, Nepálu, Pákistánu, Rusku, Řecku, Srbsku, Srí Lance, Thajsku, Vietnamu, USA, Uzbekistánu a Zambii.³⁸

5.1.1 projekty Adra

- a) domácí hospicová péče
- b) psychosociální pomoc
- c) mimořádní události v zahraničí
- d) mimořádné události v ČR

Projekt vybudování zdravotnického střediska Itibo v oblasti Nyamira

Jediné zdravotnické zařízení v oblasti Nyamira v západní Keni, které slouží pro cca 200 tisíc lidí z širokého okolí je ve vesnici Itibo. Donedávna však bylo ve velmi zchátralém a zpuštěném stavu, bez zajištění léků, zdravotnických nástrojů, přístrojů či materiálů. Oblast Nyamira se stala také ohniskem nepokojů a násilí, které vypukly v prosinci roku 2007 poté, co byl Mezi Kibaki opětovně zvolen keňským prezidentem (podle všeho v neregulérních volbách). Zdravotnické centrum se samozřejmě přizpůsobilo i této situaci a zapojilo se do pomoci obětem konfliktu. Projekt vznikl v roce 2005 při celorepublikové kampani na pomoc Africe. Jeho hlavním cílem je poskytování zdravotnické pomoci nejchudším lidem v regionu Nyamira.

V roce 2006 byla zrekonstruována zchátralá budova ambulance, domek pro personál a sociální zařízení. Nové terénní auto slouží pro transport těžce nemocných, kteří musí být přepraveni do vzdálené nemocnice.

³⁸ Adra, interní materiál. <http://www.adra.cz/adra/cz/kdo-jsme/>

Na jaře roku 2007 byla dokončena výstavba porodnice. Porodní sál, laboratoř, lůžková část a ambulance jsou vybaveny zdravotnickým nábytkem, moderními přístroji a potřebným zdravotnickým materiálem.

V březnu roku 2008 začala další fáze projektu, vybudování zubní ordinace, kde je poskytováno základní a akutní dentální ošetření.

Od července roku 2008 vyjíždějí do zdravotnického centra v Itibu studenti českých lékařských fakult na stáže.

Pracovníci nemocnice a studenti medicíny podávají místním obyvatelům podrobné informace o hrozbách, jimiž jsou malárie a virus HIV. Tím, že upozorňují na rizika spojená s přenosem těchto chorob a poskytují lidem instrukce, jak se chovat, aby nakažení předešli, výrazně přispívají k prevenci.

Rekonstrukce zdravotnického zařízení podporuje zaměstnanost obyvatel. Kromě stavebních prací se místní lidé podíleli na vybudování studny s nezávadnou pitnou vodou. Ta slouží nejen zdravotnickému zařízení, ale i vesničanům z Itiba, kteří dříve používali pouze vodu dešťovou.

V plánu je rovněž vybudování lůžkové části pro děti nemocné malárií, pro dospělé pacienty s různými chorobami a pro pacienty po operačních zákrocích. Zrekonstruované zdravotnické zařízení bude v budoucnu sloužit také k výjezdům českých lékařů – specialistů, zajímajících se o problematiku tropické medicíny, i středního zdravotnického personálu.³⁹

Financování projektu

Projekt je financován z více zdrojů: veřejná sbírka, projekty ADRA ÚL a Mince denně, prostředky od drobných dárců, výrobci zdravotnického materiálu a logistická společnost LAGERMAX, která ve spolupráci s Air France a KLM přepravuje zásilky do Keni zdarma. Projekt se průběžně rozšiřuje a jeho realizace je závislá na výši finančních zdrojů.

³⁹ Adra, interní propagační materiál, Itibo. <http://www.adra.cz/adra/cz/projekty/zahranicni-projekty/rozvojove/kena.html>, dne 25.4.2010

5.2 Humanistické centrum – Humanisti Na rovinu

Humanistické centrum Narovinu je občanské sdružení, které vzniklo v roce 1995 z iniciativy členů mezinárodního Humanistického hnutí. Cílem činnosti je podpora a šíření humanistických myšlenek, ochrana lidských práv, rozvoj občanské společnosti různými formami kulturně-společenské činnosti a projekty rozvojové spolupráce a výchovy, adopce na dálku. Sdružuje lidi různých vyznání, ras, kultur a věkových kategorií, kteří si přejí vytvoření lidštějšího světa – bez násilí, diskriminace a zbytečného utrpení a jsou ochotni pro to také něco udělat. Jednotlivce, kteří si uvědomují, že problémy celého dnešního světa se dotýkají nás všech a že záleží na každém z nás, jak bude vypadat budoucnost.

Humanistické centrum Narovinu je jedním ze čtyř občanských sdružení a jedné politické strany, které v ČR zastupují mezinárodní Humanistické hnutí, rozvíjející své aktivity už ve více než 100 zemích světa. Vytváří síť lidí na celém světě, kteří nejrůznějšími aktivitami a projekty upozorňují na problémy dnešní společnosti a výhradně metodou aktivního nenásilí se snaží směřovat k hluboké osobní i společenské změně. Práce humanistů má velmi duchovní charakter.

Sdružení zahájilo svoji činnost vydáváním nezávislých humanistických novin Narovinu, které dodnes poskytují prostor pro komunikaci – dávají prostor různým názorům a jsou otevřené všem. V roce 2000 se sdružení připojilo k mezinárodní Kampani lidské podpory a zahájilo projekty pro africkou Keňu a v roce 2006 také Indii. Dnes se zabývá především projekty této Kampaně lidské podpory – tedy rozvojovou pomocí a výchovou a je jen na dobrovolnících, kteří projekty organizují a rozvíjí, do jakých dalších zemí se budou aktivity rozšiřovat. Občanské sdružení Humanistické centrum Narovinu je postaveno na dobrovolnické práci – v

rámci Humanistického hnutí se na jeho činnosti aktuálně podílí celkem 12 000 dobrovolníků v Keni, 1600 v ČR a 100 na Slovensku. Pouze od června 2003 se dvě hlavní koordinátorky všech aktivit věnují především projektu „Adopce afrických dětí“ .

V centru Narovinu najdete také obchůdek v duchu „Fair Trade“ s výrobky z Keni a Indie, jejichž prodej slouží přímé podpoře humanistických projektů a místních výrobců..

Humanistické centrum Narovinu je také zakládajícím členem Českého Fóra pro rozvojovou spolupráci (FORS), a snaží se spolupracovat s dalšími organizacemi působícími v oblasti rozvojové a humanitární pomoci a předkládat projekty v této oblasti. Na rok 2004 byl schválen vládou ČR náš projekt rozvojové pomoci „Elektřina ze Slunce pro školy v Keni“, který byl úspěšně dokončen roku 2006. Další velký projekt, který financují ze soukromých a grantových zdrojů, je zaměřen na komunitu ve vesnici na ostrově Rusinga Island na Viktoriině jezeře. Projekt „Ostrov Naděje“ místním lidem přinese sirotčinec se školou a klinikou. ⁴⁰

5.2.1 Projekty v Keni

- a) centra lékařské péče
- b) centra pro děti ulice
- c) humanistické školy
- d) kurzy řemesel
- e) spolupráce se školami
- f) zemědělské projekty
- g) ostrov naděje, Rusinga
- h) metodologický seminář pro učitele
- i) voda pro Kauti
- j) Kibera kids 4 Peace
- k) Amani Kibera Resource center

⁴⁰ Humanistické centrum Narovinu, *Výroční zpráva 2008*

Projekt „Ostrov Naděje“ – Rusinga Island

Komunitní centrum se sirotčincem, jídelnou, vzdělávacím centrem s knihovnou, mateřskou a základní školou a lékařským střediskem.

Jde o oblast ostrova ve Viktoriinském jezeře, v západní části Keni, kde žije asi 22. tisíc obyvatel, z nichž téměř polovinu tvoří děti do 15 let. Je to velmi chudá oblast, kde se většina lidí živí pouze drobným zemědělstvím a rybolovem. Nemoci jako malárie a AIDS, podvýživa a nedostatečná lékařská péče jsou velkými problémy, které mimo jiné způsobují i narůstající počet sirotků.

Stavba komunitního centra byla zahájena na konci roku 2005 a v dnes čítá na 280 dětí v tomto centru. Celou stavbu zajišťovala komunita na pozemku, který bezplatně darovala. Mateřská škola byla úspěšně dostavena v lednu 2008, kdy zde nastoupilo prvních 21 sirotků. Od ledna 2009 byla otevřena základní škola. Kromě kvalitní výuky a prostoru pro hry je dětem poskytováno i stravování. Částečně se jídlo pěstuje přímo v areálu díky dobrovolnické práci rodičů a celé komunity. Hlavním duchem tohoto projektu je spolupráce mezi komunitou a Humanistickým centrem Narovinu a především na vzájemné důvěře.⁴¹

⁴¹ Humanistické centrum Narovinu, *Výroční zpráva 2008*, Rusinga. <http://www.humanistinarovinu.cz/adopce.php?id=8&sub=28&typ=n>, dne 25.4.2010

5.3 Projekt Afrika Africe

Hlavním cílem tohoto projektu je založit církevní centrum, které by se zaměřilo na znevýhodněnou mládež ze slumů v Nairobi, hlavním městě Keni.

Úkolem centra je poskytovat denní péči a pomoc ve smyslu pastorační péče a poskytování sociálních a zdravotnických informací a nabídnout možnost výuky práce s počítačem. Slumy v Keni jsou charakteristické vysokou mírou sociálních problémů, včetně rodinných sporů, a nedostatečného povědomí o společenských tématech, který se projevuje vysokým počtem těhotenství nezletilých dívek, drogovou závislostí a kriminální činností. Vedle těchto témat je potřeba co nejrychleji uspořádat kampaň na podporu zdraví, která by napomohla předcházet šíření nakažlivých chorob mezi obyvateli slumů.

Cílem je vykonávat takovouto činnost s pomocí absolventů škol, kteří byli sami svědky takovýchto potíží. Většina absolventů je ochotna poskytnout pomoc jako dobrovolníci, když budou mít k dispozici dostatek materiálu a zdrojů. Duchovní péče v centru slouží jako poradenství mladým lidem, aby byli lépe vybaveni k následování pravého směru života a stali se tak dobrými občany. Tato cesta podporuje mír a napomáhá snížení případů bezpráví, které se v oblasti slumů vyskytují. Nové prostředí poskytne mladým lidem prostor k rozvíjení vlastní nezávislosti a tím se sníží jejich dlouhodobá existenční závislost na domácím prostředí. Projekt se dále zaměřuje také na disfunkční rodiny, kterým poskytuje psycho-sociální podporu v poradenském procesu.

Finanční pomoc je v projektu předávána skrze partnerský projekt „Afrika Africe“, jehož organizátoři vyhledávají studenty, kterým bude pomoc poskytnuta. Celý proces je velmi transparentní a sponzoři si mohou být jistí, že jim budou poskytovány pravidelné zprávy o dítěti, které se rozhodli podpořit.

V minulosti podpořila například Pražská diecéze Církve československé husitské vzdělání čtyř keňských studentů. Tito mladí studenti následně získali stipendium ke studiu na Husitské teologické fakultě. Úspěšnost programu nyní vede k jeho současnému rozvoji. Jedním z takto podpořených studentů je i Phaniel Osweto, který je v současnosti koordinátorem projektu „Afrika Africe“. Program má za úkol pomoci změnit dosti beznadějnou budoucnost keňských dětí.

V nynější době projekt Afrika Africe spolupracuje s některými českými školami, které sponzorují některé z dětí, co jsou zahrnuty do projektu.

Projekt Afrika Africe se rozrostl a změnil původní plán vybudovat své vlastní středisko na plán, který se už realizuje ve spolupráci s dětským domovem blízko centra Nairobi. S tímto dětským domovem úzce spolupracují a to tím, že v dětském domově si pronajímají jednu místnost, kde probíhá výuka na PC.

Výroční zpráva z ledna 2011

Projekt Afrika Africe byl v Keni oficiálně zaregistrován na Ministerstvu rovnosti pohlaví a kultury jako „centrum vytváření kapacit“, jinými slovy, jako komunita založená na církevní organizaci. Kopie certifikátu byla zaslána Pražské diecézi.

Rokycanovo husitské komunitní centrum

Rokycanovo husitské komunitní centrum pracuje od 29. května 2010. Centrum se nachází v areálu Vzdělávacího centra St. Mary Viwandani, které rovněž poskytuje kancelář, počítačové centrum a prostor pro pořádání přednášek.

Členové projektu Afrika Africe v Keni

- Projekt je v Keni realizován skrze dobrovolníky:

Dr. Phanuel Osweto – vedoucí projektu

Ing. Nixon Lenana - vedoucí projektu v Keni a předseda. Ing Lenana pracuje u společnosti Pricewaterhouse Coopers a je absolventem ČVUT v Praze. Rovněž je osobně znám pražským členům organizační skupiny projektu vedené biskupem doc. ThDr.Davidem Tonza-rem, ThD.

Dis. Pastor Dazwet Lubanga – finanční zpravodaj. Pracuje u Africké vnitrozemské církve a Železničářském výcvikovém centru v Nairobi.

BSc. Joseck Kisundi – tajemník. Pracovník Barclays Bank of Kenya.

Projekt Afrika Africe vyplácí honorář cca. 3000 Kč, - jedné učitelce (sl. Julia Kusina), která vyučuje počítače a je studentkou informačních technologií na Univerzitě v Nairobi.

Vzdělávací program

Od roku 2009 do současnosti program podpořil 18 studentů, kteří mají individuální sponzory v České republice (členové CČSH, obce, lidé mimo církve a vzdělávací instituce v ČR).

Výuka základních počítačových dovedností

První třída se 17 studenty, která začala výuku v červnu 2010 úspěšně dokončila kurz základních počítačových dovedností. Další skupina s 19 studenty začali další kurz v říjnu a skončí v lednu 2011. Dalších 13 studentů pokračuje ve výuce pokročilých dovedností. Program výuky počítačů tedy vyškolil již 36 studentů. Studenti dostanou certifikát o absolvování kurzu. Keňští členové projektu Afrika Africe si přejí, aby na slavnosti měla pražská diecéze CČSH své zastoupení.

Symbolický poplatek na podporu projektového vedení

Na základě našich zkušeností z prvních měsíců realizace projektu v Keni jsme zjistili, že dosavadní finanční krytí nedostačuje na náklady spojené s provozem dalších kurzů a zvláštního bezpečnostního zajištění počítačové učebny. Keňská organizační skupina projektu a St. Mary se dohodli, že pro příští turnus kurzů budou vybírat od studentů symbolickou částku 200 Kč (800 KSHS) za tři měsíce, aby tím byly pokryty náklady na výuku a zabezpečení. Celková vybraná částka bude rozdělena mezi obě organizace podle principu 60 % pro Afrika Africe a 40 % pro St. Mary. V případě, že by si některá rodina nemohla dovolit částku vyplatit, výuka bude dítěti poskytnuta zdarma.

Osvětové přednášky

Ačkoliv v projektovém záměru bylo uvedeno měsíční pořádání osvětových přednášek z oblasti duchovní, sociální a zdravotní, z logistických důvodů nebylo zatím možné tento záměr uskutečnit.⁴²

⁴² Výroční zpráva, interní materiál, 2011

43

⁴³ Vzdělávací Rokycanovo centrum.

<https://www.facebook.com/photo.php?fbid=405005792761&set=a.405005382761.185966.95200697761&type=3&theater> 13.3.2012

5.4 Nadace Lejly Abbasové Asante Kenya

Nadační fond ASANTE KENYA byl založen moderátorkou Lejlou Abbasovou. Jeho činnost spočívá ve zprostředkování pomoci projektům v Keni zabývajících se vzděláváním a podporou dětí s těžkými životními osudy. Tyto děti žijí na hranici absolutní bída nebo jsou nakaženy virem HIV/AIDS, případně jsou úplní sirotci, jež přišli o své rodiče právě díky HIV/AIDS. ASANTE KENYA podporuje i dva zemědělské projekty, které svým fungováním a prodejem výpěstků taktéž nepřímo podporují děti závislé na ekonomické situaci svých rodičů.

ASANTE KENYA dále spoluprací s projektem, který se zaměřuje na problematiku ženské obřízky. Projekt poskytuje přístřeší a celkovou podporu masajským dívkám utíkajícím před rituálem ženské obřízky. Pod záštitou ASANTE KENYA se sdružuje 12 projektů. Všechny navštěvuje na svoje vlastní náklady dvakrát ročně Lejla Abbasová. Na místě ve spolupráci s vedoucími projektů zhodnotí situaci a jejich pokrok za uplynulou dobu. Společně s nimi vytvoří seznam toho nejdůležitějšího, co daný projekt potřebuje a také společně potřebné položky nakoupí. V případě výstavby školy jedná Lejla Abbasová i s místními staviteli, konzultuje plány, nakupuje stavební materiál a uzavírá smlouvy. Tímto je zaručena absolutní transparentnost vybraných prostředků. Lejla Abbasová je nejenom schopnou ženou, ale také i vedoucí projektů své Nadace Asante Kenya, kterou velice dobře řídí a to i díky podpoře veřejnosti..

Každý z projektů je na jiné kvalitativní úrovni, přesto jsou všechny stále ve velmi složité ekonomické situaci. Všechny projekty fungují na bázi téměř stoprocentního dobrovolnictví svých zakladatelů a s téměř žádným přísunem financí nutných pro jejich elementární fungování. Cílem Asante Kenya je přiblížit všechny stejnému standardu, kdy si budou schopny skrze vlastní podpůrné aktivity generovat stálý finanční příjem a tím primárně podporovat svojí původní činnost již nezávisle na podpoře okolí.⁴⁴

⁴⁴Asante Kenya. <https://www.facebook.com/pages/Asante-Kenya/359681310646?sk=info>. navštíveno 13.3.2012

45

Vzdělávací centrum SANDOTA

Sandota se nachází v oblasti Kasarani (Mwiki) v provincii Nairobi. Centrum začalo fungovat v roce 2000 se dvěma učiteli a čtyřmi dětmi a mělo k dispozici dvě místnosti. Jedna z nich byla třída a druhá sloužila jako kancelář, kuchyně a kolem druhé hodiny odpoledne jako místnost na spaní. Vzhledem k tomu, že místnosti byly na sdíleném pozemku, dělilo se centrum jak o budovu, tak záchod a vodovodní kohoutek.

Účel založení centra

Centrum vzniklo poté, co si jeho zakladatelé uvědomili potřeby dětí a nutnost řešit problémy dětí společně s jejich rodiči nebo opatrovníky.

⁴⁵ SANDO-

TA. <https://www.facebook.com/photo.php?fbid=371188185646&set=a.371184030646.363395.359681310646&type=3&theater>. navštíveno 13.3.2012

Současný stav

V současnosti je k dispozici 5 tříd, přičemž jedna z nich slouží jako kancelář. Ostatní třídy jsou využívány následovně:

- jesle
- školka
- a 2. třída
- 3., 4. a 5. třída

Třídy musí být takto sdruženy, protože nemáme dostatek financí a nemůžeme si dovolit více učitelů ani místností. Původně jsme v 10:00 podávali ovesnou kaši, pak oběd a večer svačinu, ale poté, co se počet našich žáků rozrostl, nemůžeme v tomto zvyku bez finanční pomoci dále pokračovat. Letos máme ve třídách celkem 140 chlapců a dívek, ale pouze 4 učitele.

Uniformy

Dívky

- modré sukně a bílá blůza s krátkými rukávy
- červený svetr s bílými pruhy
- bílé ponožky a černé boty

Chlapci

- modré šortky a bílá košile s krátkými rukávy
- červený svetr s bílými pruhy
- šedé ponožky s modrým a bílým pruhem a černé boty

Většina dětí uniformu nemá a chodí do školy v domácím oblečení.

Oblečení na tělocvik

Chlapci i dívky

- modré šortky a červené tričko

Knihy

Vzhledem k nedostatečným financím se nemůže dětem rozdávat učebnice ani cvičebnice, ale nadace se, aby si odnášely alespoň pohádkové knížky a psací potřeby.

Lavice

Počet žáků roste každým rokem a kvůli nedostatku školních lavic tak musí sedět co nejvíc namačkaní na sebe, zatímco zbytek sedí na zemi.

Poplatky

Poplatky se požadovat nemohou, neboť tyto děti jsou sirotci nebo pochází z velmi chudých rodin. Kdyby po žácích žádali školné, už by se do školy nevrátili. Nadace dává přednost jejich přítomnosti.

Cíl projektu

Chceme, aby děti získaly široké znalosti a aby se necítily osamělé. Chceme, aby se vyvíjely po duševní i fyzické stránce a aby si uvědomily, že jsou součástí společnosti.

Stravování

Děti nemají vyváženou stravu a kvůli jejich vysokému počtu, je poskytování jídla značný problém.

Učitelé a nájem

Kvůli nedostatečné finanční pomoci je malý počet učitelů. Kromě platů učitelů jsou i problémy s nájmem, neboť není žádný příjem, který by tyto náklady pokryl.

Poslání Nadace

Toužíme se nadále rozrůstat a pomáhat mnohem většímu počtu dětí v různých oblastech. Chceme, aby tyto děti utvářely budoucnost naší země tím, že budou usilovat o změny ve společnosti a kultuře a přispívat tak k dodržování práv dětí i k rozvoji centra Sandota.

Umožnit dětem nacházejícím se ve velmi obtížných situacích vzdělání a dát jim možnost úspěšně se začlenit do společnosti. Vytvořit centrum usilující o zlepšení vzdělávacího procesu dětí. Umožnit veřejné debaty o problémech a jejich možných řešeních.

Jaké děti jsou v centru Sandota

V centru Sandota žijí různé druhy dětí včetně chudých, strádajících a osiřelých. Se všemi však zachází stejně, žádné se nediskriminují a podporuje se jejich zájem o vzdělání, aby měly šanci na lepší budoucnost. Přestože nemůže centrum tyto děti plně zaopatřit, rozděluje se mezi ně alespoň to, co dostane nadace, přičemž zvláštní pozornost se věnuje sirotkům, kteří to skutečně nemají lehké. Problémy, které jim život přináší, jsou všelijaké. Například pokud ztratí jednoho nebo oba rodiče, jsou děti nuceny zůstat u opatrovníka, nebo musí jít do sirotčince. Tam však nejsou naplněny ani základní potřeby dětí a co hůř, jejich zdravotní stav se zhoršuje a nejsou schopny se ve škole soustředit. Někdy se v centru zjistí, že některé z dětí přestalo chodit do školy, protože už dva dny nejedlo. Případy HIV už jsou tak časté, že každé dítě je jimi nějak poznamenáno. Většinou se ukáže, že jejich rodiče zemřeli s pozitivní diagnózou. Pokud jeden z rodičů zůstal, může své dítě zajistit jen s velkými obtížemi. Tyto děti jsou pak kvůli nedostatečné stravě podvyživeny natolik, že se u nich objeví nemoc z podvýživy, jako je například kwashiorkor. Přestože se věnuje zvláštní pozornost sirotkům, neznamená to, že by se v centru chudé a strádající děti opomíjeli, neboť ani ty nemají, jak se o sebe postarat. Aby se v centru těmto dětem mohlo pomoci, snaží se centrum využívat pomoci dobrovolníků.

Č.	POLOŽKA	MNOŽSTVÍ	CENA ZA JEDNOT-KU/KG	CELKOVÁ CENA V KSH
1	kukuřičná mouka	10 pytlů	1 800,00	18 000,00
2	Fazole	170 kg	50,00	8 500,00
3	Cukr	180 kg	65,00	11 700,00
4	Maso	100 kg	180,00	18 000,00
5	Makaa	48 pytlů	600,00	28 800,00
6	brambory	4 pytle	1 000,00	4 000,00
7	Mrkev	600 kg	20,00	12 000,00
8	Tuk	100 kg	1 000,00	100 000,00

	Zelí	400 kg	15,00	6 000,00
10	Rajčata	100 k	30,00	3 000,00
11	Cibule	30 kg	30,00	900,00
12	Sůl	40 kg	16,00	640,00
13	Ndengu	200 kg	50,00	10 000,00
14	Rýže	500 kg	60,00	30 000,00
15	Wimbi	120 kg	20,00	2 400,00
	CELKEM	253 940,00		

NÁBYTEK	50	800,00	40 000,00
UNIFORMY	100	1 000,00	100 000,00
NÁJEM	5	700,00	3 500,00
CELKEM			143 500,00

KSH (KES) = Kenya shilling (Keňský šilink)

1 USD = 69 KSH

100 KSH = 1,5 USD

1 CZK = 3,3 KSH

100 KSH = 30,6 CZK⁴⁶

⁴⁶ SANDOTA.interní materiál Nadace Lejly Abbasové Asante Kenya.

6. Výzkum

První výzkum jsem prováděla u 7 lidí z toho byli 4 rodilí Keňané a 3 Češi, kteří realizují projekty v Keni. Dotazovaní byli 4 muži a 3 ženy z čehož 2 ženy byly příslušnice ČR, 1 muž byl také příslušníkem ČR a ostatní 3 muži a 1 žena byli z Keni. Interview trvalo u každého individuálně, ale cca 10 minut na celé 4 otázky. Rozhovor probíhal na klidných, příjemných místech, které si ve většině případů vybrali sami dotazovaní. Při rozhovoru jsem kladla otázky tak, jak jsem je už měla předtištěné, ale pokud někdo měl problémy s pochopením otázky, tak jsem ji položila jinak, ale ve stejném smyslu. Téměř všichni dotazovaní se shodnuli na odpovědích jen v jednom případě byly odpovědi spíše založené na duchovním charakteru, což odpovídalo i přesvědčení o tom jak a v čem poskytuje dotazovaný/ná pomoc v Keni. Snažila jsem se, aby alespoň jeden dotazovaný byl zástupce organizace, o které jsem výše psala tj. ADRA, Humanistické centrum a projekt Afrika Africe.

Před rozhovorem jsem si po odborné konzultaci sestavila 4 hypotézy, 4 cíle a také 4 otázky.

Otázky byly kladeny na téma Humanitární práce v zahraničí- studie v Keni.

6.1 Výzkum na téma humanitární práce v zahraničí

Cíle:

- 1. Je zjistit, jaké podmínky jsou zapotřebí, aby se započal nový humanitární projekt v Keni**
- 2. Jak je vnímána práce humanitárních pracovníků místními obyvateli, kde je poskytována pomoc.**
- 3. Je zjistit nebo najít jaké jsou překážky v rámci humanitární pomoci.**
- 4. Je zjistit, které projekty v Keni v rámci humanitární pomoci jsou nejvýhodnější pro zkvalitnění života místních obyvatel.**

Hypotézy:

1. Hlavními podmínkami pro započetí nového projektu je: tíživá politická situace, nedostatek statků, které přesahují hranici chudoby (1 USD na den)
2. Humanitární pomoc v Keni je obecně vnímána kladně, avšak s určitým odstupem místních obyvatel
3. Hlavními překážkami v práci humanitárních pracovníků jsou finanční náklady.
4. Pro lepší zkvalitnění života místních obyvatel Keni jsou výhodnější dlouhodobé rozvojové projekty, jako je adopce na dálku.

Otázky:

1. Co podle Vás patří mezi hlavní podmínky pro to, aby se započal nový humanitární projekt v Keni?
2. Máte určitou představu, jak je vnímána práce humanitárních pracovníků v Keni místními obyvateli?
3. Jaké jsou podle Vás hlavní překážky k založení humanitárního projektu v Keni?
4. Které projekty dle Vašeho názoru, jsou nejvýhodnější pro zkvalitnění života obyvatel Keni?

Pohlaví	státní příslušnost	Organizace	projekt
Žena	Česká Republika	Humanistické centrum Narovinu	Projekt Rusinga
Žena	Slovenská Republika	bývalá členka Humanistického centra Narovinu	Projekt Rusinga
Žena	Keňská Republika	fyzická osoba	Itibo, Afrika Africe
Muž	Česká Republika	ADRA	Itibo
Muž	Keňská Republika	ČCSH	Afrika Africe
Muž	Keňská Republika	fyzická osoba	Brýle pro Afriku
Muž	Keňská Republika	fyzická osoba	žádný

Odpovědi:

Otázka č. 1

Dotazovaný č. 1

- je třeba zjistit, proč vlastně chci jet do Keni a udělat tam projekt
- co je cílem cesty
- musím hlavně vycházet z potřeb těch lidí, co potřebují a co tedy bude mým cílem a úkolem cesty do Keni

Dotazovaný č. 2

- pro mě je důležité zaprvé si zmapovat oblast, jací tam žijí lidé, jaká je tam kultura apod.
- dále je hlavní podmínkou je: korupce, školství, chudoba, náboženství, zdravotnictví
- otázkou také je jestli je ještě třeba dělat nějaký nový projekt v Keni, jelikož je tam nespočet NO

Dotazovaný č. 3

- za prvé je důležité zjistit ty podmínky, co potřebují lidé za pomoc, taky je důležité zjistit jejich kulturu dotyčné země
- také záleží na tom jak je člověk citově založen, pro co má větší cit, protože ne každý může dělat ve zdravotnických projektech apod. záleží na tom co chce kdo dělat, a to je pro něj pak důležité

Dotazovaný č. 4

- pro mě je důležitá situace, která panuje v Keni, více se soustředím na zdravotnictví, takže pro mě je důležitá zdravotnická osvěta

Dotazovaný č. 5

- místní potřeba v dané lokalitě

Dotazovaný č. 6

- jakmile člověk pojede do Keni, tak se sám rozhodne co je pro něj důležité, jako podmínka a komu chce pomáhat, jestli dětem, dospělým a v jakém oboru

Dotazovaný č. 7

- nedostatek jídla, ženská obřízka, nízká gramotnost, nedostupná lékařská péče

Otázka č. 2**Dotazovaný č. 1**

- vnímání lidí je rozdílné
- první pocit od lidí, je to že mají velké očekávání, že přijel nějaký „běloch“ a má hodně peněz a rozdává se, cítím to tak obecně a je těžké se přes to dostat, aby lidé neměli takové vnímání
- ale tam kde už je ta pomoc zajištěná, je zde sebeorganizace, že lidé se sami podílejí na realizaci projektu, tak už mají vysoké sebevědomí a tu pomoc očekávají od sebe samých

Dotazovaný č. 2

- když se sami lidé zapojí do pomoci, tak je to vnímáno poměrně dobře

Dotazovaný č. 3

- podle mě je vnímání lidí všeobecně dobré
- je to sice těžké, ale také si myslím, že to lidé berou jako samozřejmost, ale sami se nesnaží, ale na druhou stranu jsou i takoví, kteří se podílejí na pomoci
- jsou i lidé kteří toho zneužívají

Dotazovaný č. 4

- myslím si, že lidé to vnímají kladně, ale je to z toho důvodu, že očekávají pomoc a velmi rádi ji přijímají, ale zneužívají toho

Dotazovaný č. 5

- lidé jsou za pomoc vděční a rádi se do ní zapojují
- ale také někteří tuto pomoc zneužívají

Dotazovaný č. 6

- pozitivní v tom smyslu, že jsou rádi, že jim někdo pomůže ale je to špatné v tom, že ti lidé očekávají že jim budeme pomáhat neustále a to podle mě není vůbec dobré
- každý přivítá pomoc, ale rodilí Keňané co mají peníze, tak těm je to jedno

Dotazovaný č. 7

- myslím si, že vnímání je dobré, protože my sami si nejsme schopni pomoci
- dlouhodobé projekty jsou fajn, ale krátkodobé si myslím nemají žádný efekt

Otázka č. 3

Dotazovaný č. 1

- hlavní překážkou jsou samotní lidé, co chtějí dostat pomoc, ale sami pro to nic nedělají
- další problematika je komunikace a kvalifikovaní lidé

Dotazovaný č. 2

- nepřijetí komunity, byrokracie komunity, finance

Dotazovaný č. 3

- politická situace, korupce

Dotazovaný č. 4

- korupce a zneužívání lidí pomoci

Dotazovaný č. 5

- kultura, jazyk, sociální rozdíly, infrastruktura, získávání peněz

Dotazovaný č. 6

- korupce, důvěryhodnost, umístění projektu
- dalším problémem je to, že bohaté lidi z Keni moc nezajímá, že jsou i chudí lidé v jejich zemi a nesnaží se jim pomoci

Dotazovaný č. 7

- politická situace, povstalectví např. na území Masajů vs. Kikujové
 - nespolupráce lidí, nedůvěra starších obyvatel
- TABU v tom, že lidé nevědí, že by mohli pomáhat i někomu jinému

Otázka č. 4

Dotazovaný č. 1

- myslím si, že je potřeba všeho, ale záleží na tom jak jsou projekty vedeny, pro mě je prvotní komunitní práce, společná s lidmi
- nelepší jsou rozvojové projekty, který mají dlouhodobý trvalý charakter

Dotazovaný č. 2

- podle mě je třeba změnit vše od základů, celostátní projekty
- informovanost společnosti, školství, ale s vhodným personálem
- a také projekty které by lidi naučili jak využívat půdu, aby si mohli sami něco vypěstovat

Dotazovaný č. 3

- pro mě jsou zásadní projekty UNICEF

Dotazovaný č. 4

- nemám vyhraněný nějaký projekt, ale např. Itibo si myslím, že je velmi dobře zpracovaný

Dotazovaný č. 5

- vzdělávání, adopce na dálku, zdravotnické projekty
- projekt Afrika Africe

Dotazovaný č. 6

- určitě stavět školy v nepřístupných oblastech
- nemocnice jako Itibo
- zpřístupnění vody a infrastruktura

Dotazovaný č. 7

- jednoznačně školství

6.1.1 Vyhodnocení výzkumu

otázka č. 1

Na otázku první odpovídali dotazovaní vesměs o tom, že je první důležité jaký si kdo bere za cíl, co chce vlastně dělat a co je pro něj prvotní, jestli chce dělat rozvojový vzdělávací projekt apod. Další zásadní podmínkou pro nový projekt je podle dotazovaných politická situace, chudoba, kultura, a vládnoucí situace v zemi, jestli je vůbec možné dělat nějaký projekt či ne.

otázka č. 2

Na otázku druhou všichni respondenti odpovídali, kladně a záporně. Že všeobecně je pomoc přijímána kladně, ale lidé si už na pomoc od zahraničních pracovníků tak zvykli, že vždy očekávají nějakou pomoc bez vlastních sil a sami toho zneužívají. Proto je podle dotazovaných důležité, aby pomoc lidem nebyla poskytována jen tak zadarmo, ale aby se sami podíleli na pomoci. Protože tak to bude mít lepší efekt. Za velmi dobrou odpověď považuji tu, kdy 2 dotazovaní se shodli na tom, že „bohaté“ Keňany nezajímá situace jejich chudých spoluobčanů a proto sami nechávají pomoc na zahraničních humanitárních organizacích.

otázka č. 3

Hlavními překážkami pro dotazované je především politická situace a s tím spojená korupce, proti které se dá velmi těžko bojovat. Dále to je kultura a samotní lidé kterým chcete pomáhat, dále jazyková bariéra, špatná infrastruktura, umístění projektu na správné místo a finance.

otázka č. 4

V posledním shrnutí otázky jsem byla docela překvapena tím, že dotazovaní podporují jakýkoliv projekt.

Odpovědi byly jednoznačné a to dělat dlouhodobé rozvojové projekty na zdravotnickou, vzdělávací a sociální osvětu. Byly zde zmiňované projekty Afrika Africe, UNICEF a projekt Rusinga

6.2 Výzkum na téma život v ghettu, slumu

Cíle:

1. Jak se člověk může dostat do ghetta nebo slumu?
2. Je možné dostat se z těžkého života v ghettu či slumu až po vystudování univerzity?

Hypotézy:

1. Do ghetta nebo slumu se člověk může dostat velmi jednoduše a to když nemá na výběr
2. Největší pravděpodobností, jak se dostat ze života ve slumu nebo ghettu, je především svévlátní pomoc

Otázky kladené při rozhovoru:

- 1.) Kde jsi se narodil a jak si se dostal do ghetta???
- 2.) Jak dlouho jsi žil v ghettu???
- 3.) Můžeš mi říct pravidla denního života v ghettu???
- 4.) Bálsi se někdy, že se nedožiješ druhého dne???
- 5.) Jak si se dostal ze života v ghettu do obyčejného života???
- 6.) Jestli Ti někdo pomohl, můžeš mi říct od koho ta pomoc byla???
- 7.) Myslíš si, že to byla Tvá vina, že ses dostal do těžké životní situace nebo přikládáš vinu někomu jinému???
- 8.) Myslíš si, že je důležité, aby existovaly různé organizace, které pomáhají lidem v nouzi kdekoli na světě, nebo si naopak myslíš, že člověk by si měl pomoci sám???
- 9.) Máš nějakou radu na závěr???

Úvod k interview

Hlavním výběrem tohoto tématu a otázek k interview mě dovedla vlastní zkušenost návštěvy ghetta. Po velmi nedobré zkušenosti a především nečekané návštěvě Philadelphského ghetta jsem se rozhodla provést interview mimo toto území. Tři respondenti ze čtyř žijících na území USA, jsou moji spolužáci ze školy. Nikdy jsem netušila, čím si museli projít. Když jsem uslyšela jejich životní příběhy, rozhodla jsem se podělit o jejich zkušenosti v této práci.

Na začátku, ale je třeba uvést, co je přijmulo k tomu, aby mluvili ve třídě o svých zážitcích. Hlavním podnětem byl náš učitel angličtiny, kdy asi po prvních třech úvodních hodinách nám začal vyprávět svůj životní příběh toho, jak se dostal z Etiopie do Ruska, Ukrajiny, Německa a finálně USA. Tím si získal celou třídu a poté se všichni otevřeli a řekli své příběhy. 90% mých spolužáků pochází z Afriky (Guinea, Pobřeží slonoviny, Etiopie, Uganda, Camerun) a další z Mexika, Ekvádoru a Haiti. Já jako jediná Evropanka jsem zastupitelka Evropského kontinentu. Všichni od začátku nerozuměli tomu proč i já navštěvuji tuto část college a ještě k tomu studuji angličtinu zadarmo. Mě zase šokovalo, že všichni mí spolužáci pocházejí z velmi chudých rodin, někteří dokonce jsou tady i bez rodin a žijí na vlastní pěst.

6.2.1 Rozhovor

Pohlaví: muž

Věk: 21

Národnost: Spojené Státy Americké

Vzdělání: student

Odpovědi dotazovaných:

- 1.) Narodil jsem se ve Spojených státech v New Yorku, ale má matka je ze Saudské Arábie a můj otec je Afro-Američan, já osobně se cítím jako Afričan, ikdyž jsem v Africe nikdy nebyl. Do ghetta jsem se dostal jednoduše, začalo to malými přestupky, pouliční bitky a různé krádeže v obchodech. S mým otčínem jsem si nerozuměl a proto jsem se v 16 letech rozhodl odejít a žít na vlastní pěst.

- 2.) Zhruba asi 2 roky s různými přestávkami, kdy jsem se vracel k matce a potom zase zpět
- 3.) Pravidla??? Jak to myslíš?! V ghettu platí jen jedno pravidlo a to silnější přežije a to hlavně v noci.....Přes den je to v pohodě, lidi jsou schovaní v barácích nebo ti co chodí do práce jsou pryč, ale v noci nastává pravý boj. Asi nejhorší je to s policií, někdy mi přišlo, že sami mají strach vůbec projíždět mou částí ulice.
- 4.) Těžko říct, bál jsem se, ale měl jsem u sebe zbraň a okolo dobré kamarády, tak ti nemůžu říct, že bych se přímo bál.
- 5.) Nevím, už mě nebavilo se flákat a žít se prodejem kradených věcí a asi nejvíc mě dostalo to, když jsem viděl, jak na ulici zabili malého kluka při noční přestřelce drogových dealerů. Ten kluk to dostal a ani nevěděl jak. Bylo to rychlé, sice jsem toho nebyl přímo aktérem, ale viděl jsem to. A pak asi matka, mám 2 mladší bráchy a v té době jsem si uvědomil, že by mohli taky tak dopadnout.
- 6.) Určitě mi pomohla matka a mí bráchové
- 7.) V té době jsem největší vinu přikládal otčínovi
- 8.) Na to je hodně těžké odpovědět. Celkově v Americe je strašně moc organizací, především v NY nebo Philly. Jedeš metrem a všude máš nápisy pomoci, tady vlastně pomoc najdeš kdekoliv, ale já toho nikdy nevyužil a ani nevím, jestli někdo toho využívá. Ale je to pro dobrou věc tak proč ne!
- 9.) Asi bych řekl to, že záleží na osobnosti člověka. Jsou lidi, co jsou hrdí a nepřijmou pomoc a budou si žít po svém. Navíc, ty jsi bílá holka a kdybys přišla do ghetta zeptat se jestli chce někdo pomoci, asi bys tam dlouho bez nějaké újmy nevydržela. Tady jde hodně o rasu, Afro-Američané jsou hodně hrdí na to kým jsou.

Věk: 33

Pohlaví: muž

Národnost: Keňa

Vzdělání: vysokoškolské – doktorantské studium

Odpovědi:

- 1.) Jsem Keňan a pocházím od Victoriina jezera. Do slumu Mukuru jsem se dostal, tak že jsem jako mladý 22letý kluk chtěl odejít do Nairobi za lepším životem, ale realita nakonec byla jiná.
- 2.) Ve slumu Mukuru jsem strávil zhruba rok.
- 3.) Ani nevím, zda tam nějaká pravidla panovala, protože tam si hleděl každý svého a snažil cokoli a kdekoliv prodat nebo něco vyrobit a dále to prodat či vyměnit, když byla šance. Život tam byl drsný a průměrný věk hodně nízký, protože lidé buď umírali na různé nemoci, popřípadě umírali na totálním selháním životních funkcí díky či chání ředidel nebo užíváním různě upravovaných po domácíky vyrobených drog.
- 4.) Ano bál
- 5.) Ano pomohla mi jedna humanitárně – náboženská organizace
- 6.) Jak už jsem zmínil humanitárně-náboženská organizace
- 7.) To je hrozně těžká otázka, neměl jsem nic jiného na výběr než žít ve slumu. Protože najít práci bez vzdělání je téměř nemožné. Takže vina není ten správný výraz, spíš to byla nová šance a naděje na nový život a já tu šanci dostal díky životu ve slumu.
- 8.) Naprosto souhlasím, aby existovaly a fungovaly takové to organizace, ale taky určitě člověk se nemůže jen spoléhat na pomoc druhých v prvním případě by si měl uvědomit to, že potřebuje něco změnit, protože ta pomoc je jen dočasná a ne celoživotní.

- 9.) Spíš bych chtěl říct, že děkuju Bohu za to, že mi dal šanci na lepší život, Bůh byl hlavním mým spasitelem. Jen díky němu jsem tam, kde jsem. Takže víra v Boha mě pomohla k tomu mít lepší život.

Věk: 27

Pohlaví: žena

Národnost: Guinea

Vzdělání: vysokoškolské

Odpovědi:

- 1.) Jsem z Conakry, hlavní město Guiney. Do USA jsem přijela před 2 lety a od té doby žiju v ghettu v Philadelphii.
- 2.) 2 roky se svým bratrem a manželem
- 3.) U nás ani tak nějak pravidla nejsou, žijeme v té nejhorší části západní Philadelphie, žijeme v polorozpadlém baráku ještě s dalšími lidmi z Afriky. Snažíme se spolu vycházet.
- 4.) Spíš se bojím o život svého nenarozeného dítěte, za měsíc budu rodit a nejvíce se obávám toho, jak to všechno zvládneme, protože už nemůžu chodit do práce
- 5.) U mě je to spíš naopak. V Guinei jsem vystudovala vysokou školu inženýrství, má rodina nebyla moc dobře zajištěna, ale i tak jsem měla možnost studovat. Manžel odjel do Ameriky studovat, ale nakonec mu došly peníze a já se rozhodla společně se svým bratrem za ním odjet a nějak mu pomoci. Od příjezdu nemůžu najít práci ve svém oboru a jako vystudovaná inženýrka jsem se živila jako uklízečka na letišti a manžel pracuje na parkovišti společně s mým bratrem.
- 6.) Pomoc hledám stále, ale je těžké najít pomoc pro nás pro všechny. Jako velkou šanci беру to, že mám možnost chodit zadarmo na college a brát hodiny angličtiny každý den, abych si svou angličtinu stále zlepšovala a pak měla větší šanci na uplatnění.
- 7.) Bylo to mé rozhodnutí odjet tady za manželem, ale ani v Guinei to nebylo tak horké. Práci jsem měla, ale výplata mi někdy ani nestačila na pokrytí základních nákladů na život ve městě.

8.) Ano určitě, třeba v Guinei jsou různé organizace, které pomáhají sirotkům apod. Nao-
pak tady si myslím, že je to daleko těžší najít pomoc pro Afričany.

9.) Ani ne, snažím se být hodně optimistická a brát život takový jaký je.

Pohlaví: muž

Věk: 19

Národnost: Mexico

Vzdělání: student

Odpovědi:

1.) Před rokem a půl jsem odjel z Tijuany a sám jsem si našetřil asi 3000 dolarů za převoz přes Mexicko-Americké hranice, který trval asi týden, bez jídla a toalety a jediné, co jsme dostali bylo voda, v nákladáku nás jelo asi 40 lidí. Normální kapacita je 20, ale přežili jsme všichni. Poté, co jsem se dostal do San Diega odcestoval jsem na Východní pobřeží až do Philadelphie, kde jsem nyní a žiju v jedné z nejhorších částí Západní Philly.

2.) Už jsem tu téměř rok a půl bez rodiny

3.) Já ani nějaké pravidla nedodržuju, snažím se být celý den v práci, nebo chodím na kurzy angličtiny, které jsou zdarma

4.) Mám strach z budoucnosti, co bude, ale věřím, že mi Bůh pomůže a že dostanu i svou rodinu do USA

5.) Stále se snažím si vydělat dost peněz na to, abych se mohl odsud dostat a mohl se přestěhovat do lepší části města

6.) Jako pomoc беру to, že jsem měl možnost dostat se do států a že mám teď možnost pracovat a vydělávat nějaké peníze, ikdyž je to hodně těžké

7.) Bylo to mé rozhodnutí odejít z domova

8.) Určitě souhlasím s tím, aby si lidé všude na světě pomáhali, já jsem z Mexica a tam si lidé pomáhají se vším.

9.) „dlouhé přemýšlení“ nakonec na tuto otázku dotazovaný nedokázal odpovědět

Pohlaví: muž

Věk: 47

Národnost: Haiti

Vzdělání: učitel bez vzdělání

Odpovědi:

1.)Narodil jsem se a celý život, jsem žil na Haiti do USA jsem přijel před 6ti měsíci kvůli jazyku a vydělat nějaké peníze pro mou organizaci. Ale práci jsem zatím nenašel, protože nemám vzdělání, přestože doma pracuji jako učitel informatiky pro sirotky, kterým vzalo v roce 2010 zemětřesení rodiče. Přijel jsem, abych si tady zvýšil svou kvalifikaci, ale návrat domů plánuji, co nejdříve to půjde, protože mám doma malé miminko a manželku.

Život tady pro mne není vůbec lehký, nemám téměř už žádné peníze, šetřil jsem na to dostat se do Ameriky hodně dlouho a nakonec, jsem tady sám jako sirotek a žiju na pokraji bídy, nemám ani počítač. Však sama víš, jaký mám já mobilní telefon, a vy ostatní máte ty nejnovější. Cítím se trochu špatně, ale Bůh mne tady zavedl a mělo to svůj účel.

2.)No, jsem tady už 6 měsíců

3.)Na pravidla se moc neohlížím, denně trávím čas tady ve škole a pak v knihovně, abych měl nějaké spojení s rodinou a s prací doma na Haiti. Jinak tam, kde bydlím se zdržuji, co nejméně, nemám to tam rád.

4.)Nebojím se, protože vím, že nejsem sám, ale že je se mnou Bůh

5.)Tak tato otázka není zrovna na mě, že?! (pousmání) U mne je to právě naopak, jak jsem se z normálního života dostal do ghetta a zpět. Jestli to chápu dobře?! Abych to upřesnil a odpověděl ti na otázku. Doma pracuji jako učitel v jedné škole, která je určená především pro sirotky, kteří přišli o rodinu při té hrůze, co se stala před dvěma lety. Sám jsem to zažil a byl u toho, nikomu bych to nepřál vidět, bylo to děsivé a hrozné.

V té chvíli jsem si uvědomil, jaké jsem měl štěstí, že jsem přežil a za to vděčím jenom Bohu. A i to kde jsem teď, je jen díky Bohu.

6.)(smích) Asi opět budeš znát mnou odpověď, že?! Jsi si opravdu jistá, že tenhle rozhovor je určen pro mne?! Kdo mi vždycky pomohl byla má žena, ta je mi velkou oporou, díky ní se cítím vždycky dobře. A taky můj zaměstnavatel, nebo tedy spíš kostel kde pracuji, díky tomu mám práci a mohu zajistit rodinu.

7.) Vše co se děje v mém životě беру účelně, nic není jen tak, všechno se děje pro nějaký důvod. Takže tady slovo vina není na místě.

8.) Tak to určitě na 100% by měly existovat organizace, které pomohou lidem v nouzi. Pomáhat druhým je náš základní životní úděl takže, bychom jsme se neměli jen spoléhat na organizace, ale měli bychom si pomáhat sami mezi sebou každý den a nejenom, když se přihodí nějaká katastrofa.

9.)Moc rád bych vzkázal lidem, aby se lidé měli rádi a hlavně respektovali se. Moc bych si přál, aby nebylo ani jedno dítě na světě hladové, nebo bez rodiče, aby lidé byli na sebe hodní a vážili si svého života a nepromrhali svůj čas něčím, co je nenaplnuje. A hlavně, jak víš nejvíc, co mě hřeje na duši je víra v Boha.

6.2.2 Vyhodnocení rozhovoru

Závěr k otázce č.1 Kde jsi se narodil a jak jsi se dostal do ghetta???

Dotazovaní respondenti pocházejí z různých koutů světa, nejenom z Keni. Pokud se člověk přímo nenarodí ve slumu nebo v ghettu, tak v drtivé většině se tito lidé rozhodli sami žít v těchto místech nebo lépe řečeno, neměli moc na výběr, jelikož jejich finanční situace jim to ani nijak jinak neumožňovala.

Závěr k otázce č.2 Jak dlouho jsi žil v ghettu???

Závěr k této otázce je poměrně složitý, jelikož respondenti většinou ještě žijí nebo se snaží dostat z nelehké životní situace, ale můžeme říci z hlediska časového, že by pobyt v ghettu či slumu by neměl být delší než 2 roky, v případě že obyvatel má pravidelný finanční příjem a má možnost si nějaké peníze našetřit.

Závěr k otázce č. 3 Můžeš mi říct pravidla denního života v ghettu???

Denním heslem na přežití v ghettu bych asi upřednostnila starý zákon džungle: „silnější přežívá“, ačkoliv ne vždy musí jít o život.

Závěr k otázce č. 4 Báls jsi se někdy, že se nedožiješ druhého dne???

U této otázky je velmi těžké nalézt odpověď, protože jen sami dotázaní uvnitř svého nitra vědí, jestli mají strach nebo ne. Dle mého usouzení, bych si troufala říci, že co se denního života týče, tak strach nemají, ale větší obavy můžeme nalézt z budoucnosti.

Závěr k otázce č. 5 Jak jsi se dostal ze života v ghettu do „normálního-společenského“ života???

Dle výpovědí dotazovaných pokud ještě stále nežijí v ghettu, tak z těžké životní situace se dostali za pomoci humanitárně založených organizací nebo vlastními silami, která ve všech případech vítězí. Dle mého názoru si myslím, že všichni byli natolik silní a cílevědomí, že měli chuť něco udělat se svým životem, protože je k tomu donutila nelehká životní situace. Také nesmím opomenout, že mnoha lidem pomáhá víra v Boha. Proto si myslím, že víra je to nejsilnější, co nás všechny může dotáhnout do toho správného konce.

Závěr k otázce č.6 Jestli Ti někdo pomohl, mohl bys mi říct od koho ta pomoc byla???

U této otázky bychom mohli říct naprosto totožný závěr jako u otázky č. 5 jelikož jsou hodně podobné, dotazovaní odpovídali podobnými odpověďmi. První kdo jim pomoc nabídl, byli oni sami a za další je to už zmiňovaná humanitárně založená organizace.

Závěr k otázce č.7 Myslíš si, že to byla Tvá vina, že ses dostal do těžké životní situace nebo přikládáš vinu někomu jinému???

U této otázky jsem byla velmi překvapena, že všichni respondenti nepřikládají vinu nikomu druhému, ale z odpovědí jsem vydedukovala, že brali život v ghettu takový jaký je a nedávali vinu nikomu, ani sobě.

Závěr k otázce č.8 Myslíš si, že je důležité aby existovaly různé organizace, které pomáhají lidem v nouzi kdekoliv na světě nebo si naopak myslíš, že člověk by si měl pomoci sám???

Odpověď u všech respondentů byla jasná: určitě by měly existovat organizace, které pomáhají lidem v nouzi. Avšak dva z respondentů odpověděli, že člověk by se první měl spolehnout sám na sebe, a když už sebepomoc nestačí, měli bychom se obrátit na tomu odpovídající pomocnou organizaci. Někteří pomoc využijí, což předpokládám, že drtivá většina, ale někteří lidé pomoc nepřijmou z důvodu hrdosti nebo jiných osobních důvodů.

Závěr k otázce č.9 Máš nějakou radu na závěr???

U této otázky jsem se rozhodla neudělat závěr, jelikož si myslím, že každá rada je cenná a každý z respondentů měl svou vlastní radu z vlastních zkušeností a vypracovat z těchto rad objektivní závěr by bylo nemožné.

Vlastní názor k interview

Rozhovor se mi s respondenty dělal opravdu dobře, jelikož dané osoby dobře znám. Při interview jsem se snažila být co nejvíce profesionální, aby respondenti nebyli mnou ovlivněni, jelikož se známe osobně, mohlo by dojít ke zkreslení odpovědí. Proto jsem si záměrně vybrala první dva respondenty, se kterými mám velmi úzký a hluboký přátelský vztah a další dva respondenty z mého okolí, se kterými se znám, ale žádný vztah mezi námi není. Tím jsem chtěla také zjistit, jestli jako jejich přítelkyně nebo jen známá mám na jejich odpovědi vliv.

Dle mého názoru k žádnému ovlivnění nedošlo, jelikož jsem respondenty nechala vyprávět a nijak jsem jen nesměřovala k odpovědi. Kladla jsem otázky a odpovědi ihned zapisovala. Jen u třetího respondenta jsem malinko cítila, že se buď necítí dobře, když zapisuji ihned odpovědi na papír, nebo mu možná některé otázky nebyly příjemné. Na otázku, jak se cítí mi odpověděl, že se cítí dobře. Ale nemůžu 100% říci, jestli to byla pravda nebo ne, jelikož jeho životní příběh byl hodně silný a samotnou mne zasáhl a při poslechu jeho vyprávění o transportu přes Mexické hranice do USA mne samotnou zasáhly a projevila jsem lítost nebo lépe řečeno soucit s jeho životním osudem.

Celkově mohu říci, že jsem byla mile překvapena, že respondenti odpověděli, že člověk by si měl první pomoci sám a spoléhat se sám na sebe a až potom by měl přijmout pomoc od druhého, mluvíme-li o pomoci z těžké životní situace.

Ovšem jako největší poznatek jsem zjistila, že až na prvního respondenta, všichni se rozhodli odejít do velkého města za účelem výdělků a lepšího života. Bohužel díky jazykové bariéře, neodpovídajícímu vzdělání a špatné nabídce trhu práce, vysokým nájmům a nízkým příjmům všichni byli nuceni k tomu, aby se na čas uskromnili a začali žít téměř až na ulici.

Také bych nechtěla opomenout to, že mnoho z dotazovaných uvádělo ve svých odpovědích víru v Boha. Jak jsem to správně pochopila, pro každého z nich je víra něco nadlidského, co je drží při životě a také si více váží všeho, co v životě mají a víra je něco, co Vám člověk nijak ani ničím vzít.

Tímto rozhovorem se mi H1 a H2 potvrdily, že dostat se do ghetta nebo slumu není vůbec, těžké, že stačí buď vlastní rozhodnutí anebo nahodilé finančné břemeno, ale pokud člověk sám na sobě pracuje a snaží se, tak má velkou pravděpodobnost poměrně v krátké době dostat se opět na standartní životní úroveň.

Závěr

Na závěr této práce bych chtěla říct, že jsem ráda, že jsem si toto téma vybrala a mohla jej zpracovat za pomoci odborného dohledu, který byl potřeba, aby práce nebyla subjektivně zpracovaná.

Hlavním a nejpodstatnějším cílem celé práce bylo zjistit zásadní informace o humanitárních a vzdělávacích projektech v Keni a o životě v ghettu. V prvním výzkumu, kde jsem měla stanovené 4 cíle a 4 hypotézy jsem dospěla k závěru, že je potřeba všech humanitárních, rozvojových a vzdělávacích projektů. Jelikož nejde přímo určit nebo stanovit, zda-li nemocnice je důležitější než škola, či dětský domov pro zkvalitnění života obyvatel Keni. Proto bychom vždy měli na začátku zjistit, který z plánovaných projektů je potřeba v dané chvíli v dané oblasti. Dalším podstatným bodem považuji názory Keňanů, kteří sami řekli, že obyvatelé, kterým je pomoc poskytována by se měli podílet na budování projektu a také na jeho dalším rozvoji, aby nedošlo k tomu, že by lidé v Keni přestali spoléhat sami na sebe, mohli by přestat pracovat nebo se snažit najít si práci na uživení rodiny. Proto si i já myslím, že každý projekt by měl být stanoven tak, aby se na práci mohli podílet všichni účastníci. Co bych velmi ráda na konci prvního výzkumu vyzdvihla je hlavní myšlenka projektu Afrika Africe. Mladí Keňané, kterým byla nabídnuta možnost studovat zadarmo střední školu či dostat certifikát z počítačového centra, by měli poté, co si najdou práci a budou mít dostačující finanční zázemí, tak by se měli podílet na rozvoji projektu takovým způsobem, že by mohli finančně pomoci dalšímu studentu. Tuto myšlenku jsem nazvala „Cyklus zpětné pomoci“, a myslím si, že na téhle myšlence by mohly být založeny všechny projekty. Také bych chtěla říci, jak je nejenom v Keni, ale všude na světě důležitá zdravotní a sociální osvěta, tedy prevence. Díky projektům po celém světě mají lidé v různých koutech světa možnost se dovědět více o nástrahách pohlavně nakažlivých chorob a díky prevenci, můžeme předejít mnoha problémům, které se těžce a dlouho napravují a jsou také velmi finančně náročné. V neposlední řadě jsem došla ke zjištění, že tamní lidé si nejsou vědomi toho, jak mohou svou půdu využít. Z tohoto důvodu se Humanistické centrum rozhodlo vytvořit projekt na podporu zemědělství v Keni.

Jak jsem v teoretické části uvedla, je také velmi podstatné složení týmu a především vedoucí týmu, který projekt aplikuje a vede, podporuje a vyzdvihuje práci, kterou dělá a tudíž je i úspěšný.

Ve druhém výzkumu, který jsem také dělala pomocí rozhovoru jsem měla stanovené dva cíle a to jakým způsobem se člověk může dostat do ghetta a jaká pak z něj vede cesta ven. Rozhovor probíhal s lidmi, kteří žijí v USA a přijeli sem za účelem dalšího vzdělání a vyššího vý-

dětku a především za zkvalitněním jejich dosavadního života v rodné zemi. Jeden z dotazovaných byl rodilý Keňan žijící v nynější době v České Republice. Chtěla jsem také porovnat to, jestli je nějaký rozdíl mezi ghetttem v USA a slumem v Keni, ikdyž to nebyl ani cíl ani účel této práce. Jak jsem mezi dotazovanými zjistila, téměř žádný rozdíl není, protože všichni dotazovaní přišli do velkého města za účelem získání dobré pracovní pozice, ale jelikož nepočítali s různými nástrahami, jako je neinformovanost, nedostatečné či neodpovídající vzdělání.

Jelikož jsem ještě neměla možnost vycestovat osobně do Keni, využila jsem svého pobytu v USA a snažila se najít náhradní řešení pro výzkum, myslím si, že toto rozhodnutí bylo správné, protože dotazované znám osobně i jsem se osobně setkala s jejich každodenním životem v ghettu a jejich odpovědi si nesmírně cenním, protože jen díky nim jsem zjistila, že opravdová pomoc tkví ve víře v sebesama, ve své vlastní pomoci. A hlavní způsob jak začít nový společenský život mimo ghetto je, že bychom si sami měli najít řešení a pomoci si sami pokud je to v našich silách. Pak-liž že to v našich silách není, v tu chvíli by mělo nastoupit odpovídající řešení, jako jsou projekty, o kterých jsem zde výše psala.

Myslím si, že všechny cíle, které sem si na začátku práce stanovila, se vyplnily, až nad má očekávání. V úvodu práce jsem psala o tom, že bych chtěla najít řešení, jak pomoci lidem z jejich tíživé životní situace, nejsem si úplně jistá, zda jsem to správné řešení našla. Jediný, kdo to může potvrdit, jsou sami lidé, kteří měli takovou životní zkušenost. Jak jsem již uvedla, tedy vezmeme-li v úvahu to, že člověk žijící v ghettu je zdrav a je schopen pracovat, tak si myslím, že hlavním řešením je to, uvědomit si, že člověk by se měl postavit na vlastní nohy sám a nespolehat se na pomoc druhých, ale dle mého názoru toto řešení si uvědomí málo který člověk a většinou vyhledá odbornou pomoc, a tudíž jsou zapotřebí odborní pracovníci jako streetworkeri či týmy pracovníků podílejících se na pomoci druhým.

Conclusion

At the conclusion of this work I wanted to say that I'm glad I chose it, and it could be processed with the help of professional supervisors, because I wanted to have my thesis objective.

The main and most important objective of this thesis was to find basic information on humanitarian and educational projects in Kenya and life in the ghetto. In the first research, where I had set 4 goals and 4 hypotheses I conclude that all humanitarian needs free development and educational projects. Since they are not directly identify or determine whether a hospital is more important than school.

Therefore, we always have to start to figure out which of the planned projects is needed first. Another important point I consider the views of Kenyans is the fact that people in Kenya to stop relying on yourself themselves, they might stop working or trying to get a job for surviving their family. Therefore, I also think that every project should be build with Kenyans people like a co-worker or they should help with building projects in their area

I would also like to say, as not only in Kenya but all over the world is important prevention of health and social education, because I think that prevention is much cheaper and easier, than medical therapy of HIV for example.

In other research, which I also did an interviews with people, who are living in the ghetto and they came to U.S from Africa, Mexico or Haiti. One of them is native Kenyan, who is living in Czech Republic. Except person who live in Czech Rep. everyone else came to U.S. because they wanted to get a good job, better education, but they didnt have a good information or good education for living here. Thats the main problém of people who dont have enough information.

I wanted to also compare it, if there is any difference between the U.S. and the ghetto slums in Kenya, even though it was neither a target nor the purpose of this work. As I was among the interviewees found almost no difference, because all of them came to the big city for the purpose of obtaining a good job and better education.

Since I have personally had the opportunity to travel to Kenya, I used this stay in the U.S. and trying to find alternative solutions for research, I think that this decision was correct because I know them personally and I have personally met with their life in ghetto.

And the main way to start a new social life outside the ghetto is that we should find a solution themselves and help themselves as far as we can.

I think that all the goals that I have established at the beginning of the work, to fill up

over my expectations. In the introduction I wrote that I wanted to find a solution to help people out of their difficult life situation, I'm not entirely sure If I found the right solution. The only one who can confirm it,are people who lived in ghetto and who found wau out.

Seznam literatury

- PELECH L., BEDNÁŘOVÁ Z., *Slabikář sociální práce na ulici*. nakladatelství Doplněk, Brno 2000
- PROJEKT SPHERE. *Humanitární charta a Minimální standardy pro humanitární pomoc*. Praha: Portál pro SČKCH, 2003.
- Kapesní atlas světa, Marco Polo
- NAVRÁTIL P.: *Teorie a metody sociální práce*, Zeman, Brno, 2001
- CHLEBOVSKÝ, Vít. *CRM - Řízení vztahu se zákazníky*. Brno : Computer Press Brno, 2005. 190 s. ISBN 80-251-0798-1.
- IVANOVÁ, Kateřina, ŠPIRUDOVÁ, Lenka a KUTNOHORSKÁ, Jana. *Multikulturní ošetrovatelství I*. Praha : Grada Publishing, 2005. 248 s. ISBN 80-247-1212-1.
- JANEČKOVÁ, Hana a HNILICOVÁ, Helena. *Úvod do veřejného zdravotnictví*. Praha : Portál, 2009. 294 s. ISBN 978-80-7367-592-9.
- KOTLER, Philip. *Moderní Marketing*. Praha : Grada Publishing, 2007. 1043 s. ISBN 978-80-247-1545-2.
- STREJČKOVÁ, Alice a kolektiv. *Veřejné zdravotnictví a výchova ke zdraví*. Praha : Nakladatelství Fortuna, 2007. 111 s. ISBN 978-80-7168-943-0.
- ŠEJDA, Jan, ŠMERHOVSKÝ, Zdeněk a GÖPFERTO VÁ, Dana. *Výkladový slovník epidemiologické terminologie*. Praha : Grada Publishing, 2005. 117 s. ISBN 80-247-1068-4.
- CAVENDISH M., *Cultures of the world Kenya*. New York 2004. ISBN 0-7614-1701-X

Odborné časopisy a materiály

- KORČEK, Viktor. Efektivní řízení komunikace Českých zdravotně preventivních prokejtů v Keni pro úspěšné dlouhodobé financování jednotlivci. Dizertační práce. Bratislava, VŠ zdravotníctva a sociálnej práce, 2012, 158 S.
- Humanistické centrum Narovinu, Výroční zpráva 2008.
- Humanistické centrum Narovinu, Afrika nevšedníma očima.
- Projekt AFA, Vyrocni zprava 2011
- ADRA, Příliš vzdálené cíle, Educon, o.s. v roce 2008.
- ADRA, Výroční zpráva 2008.
- ADRA, Zdravotnické středisko Itibo
- Smetánka M., Lidé a Země, 1.6.2007

Seznam důležitých internetových adres

Ostrov Rusinga. <http://www.humanistinarovinu.cz/adopce.php?id=8&sub=59&typ=n>

Kibera slum.

<http://www.lideazeme.cz/clanek/street-kids-v-nairobi-zivot-v-pachu-smetiste-a-lepidla>

Projekt Africe, vzdělávací program. <http://www.africa-for-africa.eu/>

Slovník. http://cs.wikipedia.org/wiki/Hlavn%C3%AD_strana

Projekt Itibo ADRA <http://www.kena.websnadno.cz/>

Nadace Lejly Abbasove, <http://www.asantekenya.org>

<http://www.who.net>

Asante Kenya, Sandota. <http://facebook.com>

Seznam zkratk

ADRA	Adventist development and Relief agency
AIDS	Acquired Immune Deficiency Syndrome
CRS	Catholic relief services
ČCSH	Česko-slovenská husitská církev
HICAP	Highland Cominuty Assistance Programe
HIV	Human Immunodeficiency Virus
ICRC	Mezinárodní výbor Červeného kříže
IFRC	Mezinárodní federace Červeného kříže a Červeného půlměsíce
MDGs	Millenium Development Goals
NGO	Non-governmental organisation
NO	Neziskové organizace
OSN	United Nations Organization
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
UNICEF	United Nations Children's Fund
USD	Oficiální měna USA - americký dolar

Přílohy

Úryvek z časopisu

Jak se tahá z bláta ven

Bensonovi je šestadvacet a pracuje jako street worker v nairobských ulicích. Charismatický drobný chlapík, který zrovna dokončuje první stupeň vysokoškolského vzdělání, skončil na ulici, když mu bylo devět. V šestnácti mu nabídly pomocnou ruku sestry z jedné katolické humanitární organizace, a tak začal bydlet v útulku pro pouliční děti a chodit do školy. Dnes by na něm těch sedm let nikdo nepoznal. Jedinou viditelnou památkou na nepěknou minulost je obrovská jizva na temeni hlavy. „Když jsem byl malý, strýc mě chtěl zabít kladivem,“ vysvětluje jakoby mimochodem. Benson nepije, nekouří, neužívá žádné drogy. „To, co jsem zkonzumoval na ulici, by stačilo pro několik životů,“ říká. Přitom se zhluboka napije ze sklenice plné mléka. „Tohle mi kdysi chybělo a teď to musím dohánět.“ Pusu má od ucha k uchu a nad rtem bílý knírek.

Dneska má Benson ženu, první dítě a konečně nebydlí ve slumu.

Kromě působení přímo v terénu také koordinuje záchranné centrum pro chlapce z ulice. To provozuje v ospalé vesnici východně od Nairobi, dost daleko od nástrah a lákadel velkoměsta, slovenská Trnavská univerzita. V prostém stavení z vlnitého plechu s betonovými základy žije celkem devatenáct chlapců od šesti do třinácti let. Někteří jsou sirotci, o některé se rodiče odmítli starat, někteří utekli sami.

Všichni z nich mají za sebou kus malebného dětství provoněného pachem fetovaného lepidla a smetiště, na kterém pracovali a žili. Všichni byli členy dětských gangů s vlastními, často velmi krutými pravidly.

Přestože za projektem stojí Slováci, bez místního člověka, jako je Benson, by to nešlo. Bílý muž totiž nemůže jen tak hurónsky vběhnout do slumu a začít nabízet lásku, spásu a záchranu. Děti ulice nemají důvěru k někomu, koho neznají, a běloch pro ně automaticky představuje spíš sponzora než spasitele. Bez průvodce znalého terénu navíc může dopadnout každý přesporní ve slumu velmi špatně, možná zbitý, pravděpodobně očesaný o všechno včetně bot a oblečení. Zádrhel při tahání dětí z bahna je i v tom, že se mnohým z nich v tom bahně líbí. Vyhovuje jim volnost, drogy, život bez příkazů a zákazů, vydělané nebo ukradené peníze. Na ulici mají všechny kamarády, je to jejich prostředí, ve kterém jsou doma.

Dostat dítě z ulice je proto dlouhodobý proces. „Někdy to trvá i měsíc, než ti vůbec řeknou, jak se jmenují nebo kde bydlí jejich rodiče,“ popisuje Benson krajní dětskou opatrnost a podezřívavost. Jeho velkou výhodou je to, že sám na ulici prožil sedm let a ví, o čem mluví, tak-

že si nakonec dokáže získat respekt i důvěru. Navíc je pro pouliční děti zářným příkladem, že se z bludného kruhu dá vystoupit a začít normální život.

Nejtěžší jsou pro nováčka v záchranném centru první tři týdny. Musí se přizpůsobit režimu, začít chodit do školy, učit se, pomáhat s prací v komunitě, zapomenout na drogy, přijmout zodpovědnost.

Mnozí nevydrží a utečou. Za pár dní je pak Benson potkává znovu na ulici s lahvičkou lepidla u nosu. „Ti, kteří se chtějí zachránit, se musí úplně reformovat. Na začátku se odmítají umývat, nechťejí nosit čisté věci. Měli jsme tu i chlapce, který se předtím, než přišel, nemyl tři měsíce. Děti jsou často otupělé, nevnímají, neposlouchají, všechno se jim musí říkat několikrát. Nevydrží sedět ve školní lavici, okrádají spolužáky, protože takové jsou jejich naučené vzorce a instinkty.“ V Keni moc nefunguje státní systém, který by účinně suploval funkci rodiny a o sirotky a děti ulice koncepčně pečoval. V Nairobi je pouze jediný státní sirotčinec, zbytek provozují různé charitativní a humanitární organizace. Navíc poměry ve státním záchranném centru nejsou kdovíjak vznešené, i když dnes už je situace lepší, než bývala třeba před patnácti lety. Ve státním sirotčinci na chvíli skončil i Benson. Místo bylo tehdy plné agresivních štěnic, které se na dětech nenasytně pásly. Ovšem děti měly ke škodolibé radosti pracovníků centra zakázáno štenice zabíjet. „Jestli zabiješ tu štenici, budeme to brát, jako bys zabil policistu,“ hrozili jim. Nikdo se tam nechtěl podruhé vrátit.

Naše první kroky v terénu míří tam, kde mohou street kids s jistotou vydělat peníze. Na městské smetiště. Největší skládka ve východní Africe, Boma, bují a dýmá na okraji Nairobi a sousedí s menším šedesátitisícovým slumem Korogocho. Nedožrnná plocha odpadků a špíny, kterou nepřetržitě vyvrhává čtyřmiliónová metropole, žije už zdálky svým vlastním životem.

V Bensonově doprovodu procházíme prašnými uličkami slumu. Jak se blížíme ke skládce, lze jasně rozeznat obrovské žluté nákladáky. Jeden za druhým supí náročným terénem, najíždějí mezi haldy a sypou ze sebe další přídělky odpadků.

Na nový materiál se okamžitě vrhají malé černé postavičky. Těch se po hromadách pohybují stovky.

Děti tvoří organizované skupiny, které na smetišti společně pracují a snaží se přežít. Přes den sbírají a třídí odpadky, večer je prodají překupníkovi a utržené peníze rovnou utratí za jídlo a drogy. Jídlo se kupuje dohromady, drogy si zařizuje každý zvlášť. Noc přečkají v přístřešcích zbudovaných přímo na smetišti.

Smetiště funguje jako stát ve státě, žije naprosto svým životem s vlastními pravidly. „Je tu pevně stanovená hierarchie,“ popisuje mi Benson zákony městské skládky. „Na vrcholu je majitel pozemků, ředitel smetiště, ten je tu něco jako prezident. Má všechno pod kontrolou.

Vykupuje od street boys roztríděný odpad, který dál prodává, a vede taky evidenci dětí pracujících na skládce. Každý kluk má něco jako místní identifikační kartu, což je jedna z těch dobrých věcí, které tady boss dělá.“ Rozhodovací pravomoci ředitele smetiště jsou značné a ne vždy bohubilé. Do školy například pouští jenom malé kluky, kteří nezastanou tolik práce. Ti starší musí zůstat na skládce a třídit odpadky. Bez výčitek pak večer svým chlapcům za vydělané peníze dopřeje trochu povyražení a přimhouří oko nad lahvičkou lepidla, jointem nebo láškou pekelné pálenky changa‘a, vyráběné ze zbytků cukrové třtiny.

Ředitel smetiště sedí rozvalený pod plachtou nabízející v poledním slunci jediný kousek stínu na celé rozpálené páchnoucí pláni. Když se přibližujeme, jde nám pomalu vstříc. Je to mohutný muž s pupkem, jaký se tu jen tak nevidí, a se zlatými hodinkami na zápěstí. Jeho pohled je netečný a nedůvěřivý – nemá rád cizáky, šťouraly ani lidi s fotoaparáty. Jedině díky přítomnosti domácího street workera nás tu toleruje. Benson později vysvětluje, že se obává vládních špiónů, kteří by chtěli dokumentovat poměry na smetišti. Mohl by z toho mít nepěkné oplétačky s policií. Po desetimínutové diskusi ve svahilštině velkorysým mávnutím rukou dává povolení fotit a volně se pohybovat po okolí.

Přimo na kupách odpadků stojí přístřešky dětí, postavené z různého smetištního harampádí. Jsou prázdné, všechny party jsou daleko za smrdutými dunami na druhé straně skládky, kam přijíždí čerstvý náklad. Benson má s sebou jednoho ze svých svěřenců, desetiletého Dericka. Ten prolézá opuštěné příbytky a pohybuje se tu jako doma. Stejně sebejistě a rychle šplhá i po haldách odpadků. Přece jenom, tohle místo jej odkojilo.

Zatímco street worker obchází terén a domlouvá s otlým bossem možnosti další budoucí spolupráce, odskakuje Derick do přilehlého slumu za rodiči pro nějaké oficiální dokumenty. Ve své nové školní uniformě si vykračuje pyšně jako páv.

Na smetišti to balíme. Nasedáme do terénního auta s nápisem „Slovak Mision – hope for sick and poor“ a odjíždíme o kus dál do sousedství, do hloubi sídliště několikapatrových neladných budov z šedých cihel.

Na břehu špinavé stoky, u paty vysoké zdi jakési fabriky, má základnu jeden z pouličních gangů, na které Benson výchovně působí.

Na místě pokušuje marihuanu neboli bhang sotva dospělý kluk v černé čapce, šéf gangu. Jinak je tu liduprázdno.

Stačí ale třikrát písknout a najednou se ze všech stran začínají trousit umolousané postavy. Do minuty je jich kolem nás nejméně třicet, celá velká parta od sotva desetiletých až po ty, kterým může být i přes dvacet.

Benson staré známé poctivě zdraví. Lidé z určitých částí města se navzájem odlišují i podle pozdravů. Tady se napřed ťuká pěstí o pěst, pak se podají ruce a provede se složitě zdravení čítající několik sofistikovaných pohybů. Používají i vlastní slang, takže okamžitě rozpoznají každého, kdo tu nemá co dělat.

Organizace dětských gangů je velmi propracovaná. Sami jsme svědky, jak rychle se dokážou na smluvený signál shromáždit. Každý gang má svého pokladníka, který vybírá od členů získané peníze a drží společnou kasu. Denní limit, který musí člen v gangu splnit, je kolem 200 keňských šilinků (asi 50 Kč). Vydělává se různě. Nejmladší děti žebrají, ty větší chodí na smetiště nebo se věnují drobné zlodějně, přestože jim hrozí riziko okamžitého lynčování davem. Ti, kteří jsou už blízko dospělosti, mají často prsty ve větších krádežích nebo loupežných přepadeních. Jsou také zběhlí v umění simulovat slepce nebo mrzáky a hrát na city spoluobčanů. Zvláštní postavení mají dívky. Samy by na ulici nepřežily, takže to tady funguje jako ve středověku. Gang je vezme pod svá ochranná křídla a ony platí chlapcům za ochranu nejjednodušší možnou protislужbou, sexem.

Vstup do gangu je podmíněn tím, že se za nového příchozího zaručí některý stávající člen. Nováček pak musí zaplatit vstupní poplatek, který dělá 200 až 500 šilinků, a hlavně se osvědčit v akci. Běda těm, kteří ostatní členy gangu nějak ošidí či podfouknou. Většinou končí s těžkými zraněními, někdy až tak brutálními, jako je useknutí části ruky mačetou. I kvůli obrovské soudržnosti a sounáležitosti s partou a obavám před postihem je těžké dostat děti z ulice pryč. Jen někteří šéfové gangů jsou osvícení a chápou význam školní docházky.

Parta výrostků v různém stavu omámení a hygienické zanedbanosti se kolem nás tlačí, což není úplně příjemný pocit. Pokřikují hrubými hlasy, strkají do sebe, jejich oči mají většinou prázdný a tupý výraz.

Někteří vypadají bez nadsázky jako z poctivě pojatého zombie filmu. Nepřítomný pohled, vratký krok, otrhané hadry černé špínou, hrubý pytel s veškerým majetkem přehozený přes rameno. To už jsou konečná stadia závislosti na lepidle.

Plastovou lahvičku mají stále u nosu. Výpary z lepidla zastírají jejich mysl do apatického otupění vedoucího k debilitě a následné smrti. Málokdy uvidíte čichače lepidla v pokročilejším věku, výpary dělají svou práci poctivě a rychle. Za pár let vyvrtnají do mozku díry jako od nebozezu, takže čichač končí coby tupá a nemohoucí hromada masa.

S lepidlem se v nairobských ulicích začíná brzy. Nejsou výjimkou ani ne desetileté ušmudlané postavičky, které drží lahvičku mezi rty a nosem nasávají výpary. Lepidlo je levnější než cigarety, levnější než bhang, levnější než jídlo. Pro děti ulice je mnohdy přednější se zfetovat než najíst.

Starší teenageři blíží se dospělosti jsou už mimo Bensonovu působnost. Benson se zaměřuje na menší caparty, kteří se s námi zdraví stejně drsně jako jejich starší vzory. Zvláště bílý mzungu, který zavítal do jejich teritoria, budí náležité pozdvižení.

Benson využívá situace, vyskakuje na vyvýšený kus betonu a rozhrává řeč o bezvýchodném pouličním živoření a šanci svůj život změnit.

Žádné přemlouvání, jasné argumenty. Zůstaneš na ulici a skončíš. Půjdeš do školy a možná z tebe něco bude.

Jeho záchytné centrum má v současnosti nové kapacity pro dalších dvacet chlapců, takže se poohlíží po vhodných adeptech. Ti mladší valí oči a pozorně poslouchají. Pro ty starší je to jen chvilka nečekaného zpestření pouliční nudy. Stojí, bezmyšlenkovitě civí a pokuřují trávu. Benson během emotivní řeči ukazuje prstem na jednoho z nich. Je to jeho bývalý svěřenec, který ovšem utekl a vrátil se zpátky na ulici. Kluk nezúčastněně kouká, obličej schovaný za plastovou lahvičku s drogou. Špatný příklad.

Benson si na konci píše jména perspektivních kandidátů. Někteří malí kluci se derou k papíru, jiní na jeho přítomnost okamžitě zapomínají a spouštějí raději hromadnou rvačku. Za čtrnáct dní tady bude napravený street boy Benson znovu. Kdo má zájem popadnout nabízenou pomocnou ruku, může přijít. Ovšem těžko říct, kolik z těchto dětí o pomoc stojí.

A kolik z nich si radši vybere život zakončený kriminálem nebo smrtí v příkopu plném splašek.⁴⁷

⁴⁷Zahradníček J., *Lidé a Země*, 2.3.2009

Slum Mukuru Nairobi

